

**UCHWAŁA NR XXIV/143/17
RADY GMINY PAPOWO BISKUPIE**

z dnia 26 czerwca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata
2017-2026**

Na podstawie art.18 ust.2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1579 i poz. 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i poz. 935); art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1310, poz. 1359 i poz. 1616 oraz z 2016 r. poz. 753, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174)

**Rada Gminy
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XVII/71/2008 Rady Gminy Papowo Biskupie z dnia 12 marca 2008 r. sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2007-2016.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Papowo Biskupie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XXIV/143/17
Rady Gminy Papowo Biskupie
z dnia 26 czerwca 2017 r.

**Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Papowo Biskupie
na lata 2017-2026**

Papowo Biskupie 2017

Zawartość

1. WSTĘP	5
2. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	7
2.1. PODSTAWY PRAWNE.....	7
2.2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	8
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY PAPOWO BISKUPIE	12
3.1. STAN OBECNY GMINY.....	12
3.2. DEMOGRAFIA	15
3.3. GMINA JAKO ORGAN PROWADZĄCY.	21
3.3.1. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ.....	21
3.3.2. GMINNY KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	23
3.3.3. OPIEKA ZDROWOTNA.....	24
3.3.4. GMINNY OŚRODEK KULTURY	25
3.3.4. PLACÓWKI OŚWIATOWE	27
3.3.5. GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA	30
3.4. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM	31
3.4.1. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	32
3.4.2. INNE.....	34
4. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY PAPOWO BISKUPIE	37
4.1. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PAPOWIE BISKUPIM	37
4.2. PROBLEMY SPOŁECZNE	48
4.2.1. BEZROBOCIE	48
4.2.2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	53
4.2.3. RODZINA I SYTUACJA DZIECKA	59
4.2.4. PRZEMOC W RODZINIE.....	66
4.2.5. UZALEŻNIENIA	70
5. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO- WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	72
5.1. WNIOSKI WPŁYWAJĄCE Z BADAŃ OPINII SPOŁECZNEJ	72
5.2. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	75
6. ANALIZA SWOT	84
7. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	89
7.1. WIZJA I MISJA GMINY.....	89
7.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNK DZIAŁAŃ I HARMONOGRAM	90
7.2.1. OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin.....	91

7.2.1 OBSZAR PRIORYTETOWY II : Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.....	95
7.2.1 OBSZAR PRIORYTETOWY III : Niepełnosprawność i osoby starsze.....	98
7.2.2 ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH	101
7.3. MONITORING I EWALUACJA WDRAŻANIA STRATEGII.....	102
8.PODSUMOWANIE.....	103
SPIS TABEL I RYSUNKÓW	105

*"Człowiek jest wspaniałą istotą nie
z powodu dóbr, które posiada, ale jego czynów.
Nie ważne jest to co się ma,
ale czym się dzieli z innymi."*

Jan Paweł II

1. WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026 to dokument planistyczny określający zasady realizowania lokalnej polityki społecznej oraz instrument tworzenia spójności społecznej. Stanowi drogowskaz dla działań władz samorządowych oraz innych podmiotów i instytucji działających w sferze pomocy społecznej zmierzających do osiągnięcia misji samorządu w dziedzinie polityki społecznej. Jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego i wyznacza sposób osiągania zaplanowanych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i polityki społecznej. Strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi podmiotami zajmującymi się pomocą społeczną w Gminie Papowo Biskupie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania zaplanowane w dokumencie są kierowane do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych lub zagrożonych tym zjawiskiem. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna jest nauka niezbędnych umiejętności radzenia sobie z problemami i ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych, operacyjnych i szczegółowych opisanych w dokumencie. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości opisana w dokumencie stanowi przydatne i pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zakłada się, że procesy opisane w dokumencie będą podlegać ciągłym zmianom. Na przestrzeni lat 2017-2026 pojawiać się będą nowe, ważne cele i wyzwania. Część zjawisk straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest wpisany w dokument i jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on

miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych oraz współdziałania instytucji i organizacji zarówno administracji rządowej, samorządowej jak i organizacji pożytku publicznego zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawą określającą kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Papowo Biskupie w latach 2017-2026 i stanowi szansę na stworzenie nowych relacji pomiędzy uczestnikami życia społecznego oraz umożliwia pobudzenie aktywności społecznej wszystkich mieszkańców Gminy.

2. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania niniejszej Strategii wynika z art. 16b, 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.), zgodnie z którym gmina realizuje strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”

2.2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

W Strategii uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, biznesu oraz uznaje się za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020;
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020;
- Strategia Rozwoju Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019
- Wieloletni Program Osłonowy z Zakresie Dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Papowo Biskupie, uchwalany co rok.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 jej głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 stanowi nowy wymiar aktywnej integracji. Kluczowe kierunki działań to zmniejszenie wykluczenia dzieci i młodzieży, stworzenie szansy na bezpieczne wejście na rynek pracy dla osób młodych oraz ułatwienie im godzenia pracy zawodowej z zakładaniem rodziny, aktywna integracja osób wykluczonych społecznie, wsparcie osób starszych oraz zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Program zawiera kompleksowe działania nakierowane na trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 opiera się na dążeniu do poprawy konkurencyjności regionu i podniesienia poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel nadrzędny dotychczasowej Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego pozostanie celem prorozwojowym działań w najbliższej dekadzie i brzmi: ”Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest podstawowym dokumentem określającym politykę społeczną powiatu, który wychodząc naprzeciw wyzwaniom i oczekiwaniom społecznym ma się przyczynić do poprawy warunków życia jego mieszkańców.

W ramach dokumentu zdiagnozowano potrzeby i problemy społeczne w powiecie oraz dokonano oceny poziomu integracji społecznej, a następnie sformułowano wizję rozwoju społecznego oraz wyznaczono cele rozwoju społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026, jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby mieszkańcom konsekwentnie polepszać warunki życia. Jej celem jest odpowiedź na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości.

Wizją Strategii jest: „Papowo Biskupie – gminą atrakcyjną do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, zapewniającą wysoką jakość życia mieszkańców poprzez innowacyjną gospodarkę i zachowanie zrównoważonego rozwoju”.

Misja: „Tworzenie warunków do zintegrowanego rozwoju społecznego i gospodarczego, oraz zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców w oparciu o lokalne dziedzictwo naturalne i kulturowe”.

Pogram Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 – celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

Założeniem programu jest wypracowanie standardu współpracy służb na rzecz pomocy dziecku i rodzinie doznającej przemocy. Promowanie i wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 – zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodziny i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promocja rodzinnego stylu życia. Wskazane propozycje zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczeni patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Wieloletni Program Osłonowy z Zakresie Dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 – jest programem osłonowym dotyczącym realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży, kształtowania właściwych nawyków żywieniowych. Objęcie dziećmi i uczniami zgłaszających chęć zjedzenia posiłku pozwoli na zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb życiowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Papowo Biskupie, uchwalany corocznie przez Radę Gminy stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY PAPOWO BISKUPIE

3.1. STAN OBECNY GMINY

Gmina Papowo Biskupie położona jest w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego. Jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego, tworzących powiat chełmiński. Pod względem administracyjnym Gmina Papowo Biskupie graniczy od północy z gminą Stolno, od północno-wschodu z gminą Lisewo, od południa i południowo-wschodu z gminą Chełmża oraz od zachodu z gminą Kijewo Królewskie. Ośrodkiem centralnym gminy jest wieś Papowo Biskupie oddalona 33 km od położonego na południu miasta Torunia. Położenie komunikacyjne omawianego obszaru należy do atrakcyjnych, z uwagi na przecięcie przez główny szlak komunikacyjny, jakim jest droga krajowa międzyregionalna nr 1 (łącząca Cieszyn z Gdańskiem) oraz linia kolejowa Toruń-Grudziądz.

Położenie Gminy na tle Powiatu Chełmińskiego

Rysunek 1 – Położenie Gminy Papowo Biskupie na tle powiatu chełmińskiego

Źródło: <http://archiwum.zpp.pl>

Gmina Papowo Biskupie zajmuje obszar 70,4 km, stanowi 13,35%² powierzchni powiatu i dzieli się na 8 sołectw obejmujących łącznie 15 miejscowości. W granicach gminy

położone są następujące wsie: Dubielno, Fałecin, Firlus, Folgowo, Jeleniec, Kucborek, Niemczyk, Nowy Dwór Królewski, Papowo Biskupie, Staw, Storlus, Wrocławki, Zegartowice i Żygląd.

Rysunek 2- Obszar Gminy Papowo Biskupie

<http://papowobiskupie.e-mapa.net?userview=4>

Obszar gminy leży w całości w obrębie fizyczno-geograficznego mezoregionu Pojezierza Chełmińskiego. W krajobrazie gminy dominuje płaska, miejscami falista wysoczyzna morenowa wznosząca się 85 - 95 m n.p.m. Powierzchnia wysoczyzny generalnie nachyla się z południowego-wschodu na północny-zachód, Urozmaicenie powierzchni morenowej stanowią nieliczne pagórki morenowe (5-10 m wysokości względnej). Rozcinają ją niewielkie rynny polodowcowe, z których największe to obecna dolina Browiny, rynny jezior: Papowskiego, Jeleniec, Bartlewskiego i Młyńskiego. Ponadto powierzchnię wysoczyzny urozmaicają liczne zagłębienia wytopiskowe, których dna są podmokłe lub wypełniają je niewielkie „oczka” wodne.

Na terenie gminy występują gleby wysokiej wartości rolniczej. Zdecydowana większość gruntów uprawnych należy do I, II, i III klasy. Obejmują one łącznie 73% gruntów ornych w gminie. Z tego też względu gmina Papowo Biskupie jak również sama wieś Papowo

ma charakter typowo rolniczy, a podstawę jej gospodarki stanowią gospodarstwa powyżej 1 ha.

Obszar gminy Papowo jest stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe. Osie hydrograficzne obszaru stanowią rzeka Browina i jej prawy dopływ Struga Papowska. Północną część gminy odwadnia Struga Żaki, należąca do zlewni Kanału Głównego, odprowadzającego wody do Wisły.

Największym jeziorem na terenie gminy jest rynnowe Jezioro Papowskie, o powierzchni 35,6 ha, długości 1850 m i szerokości 240 m. Jezioro to ulega naturalnej degradacji w następstwie jego intensywnej eutrofizacji. Nieco mniejszą powierzchnię 30,5 ha ma Jezioro Jeleniec, również znajdujące się stadium zaawansowanej degradacji.

Pomimo dominującej funkcji rolniczej Gmina Papowo Biskupie posiada atrakcje turystyczne oraz miejsca do rekreacji i wypoczynku, sprzyjające budowie atrakcyjnego zaplecza turystycznego. Przez Papowo Biskupie przebiega szlak turystyczny – szlak zamków i miejsc martyrologii narodu polskiego ze względu na istniejące, w Papowie Biskupim ruiny zamku krzyżackiego z XIII i kościół Św. Mikołaja z XIV wieku.

Na terenie Gminy Papowo Biskupie występują:

Tabela 1- Zabytki na terenie gminy Papowo Biskupie

GMINA PAPOWO BISKUPIE	FAŁĘCIN	PARK DWORSKI
	JELENEC	PARK DWORSKI
	NOWY DWÓR KRÓLEWSKI	PARK DWORSKI
	PAPOWO BISKUPIE	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. ŚW. MIKOŁAJA RUINY ZAMKU KRZYŻACKIEGO PARK DWORSKI
	STORLUS	PARK DWORSKI
	WROCŁAWKI	PARK DWORSKI
	ZEGARTOWICE	PARK DWORSKI
	ŻYGLĄD	GRODZISKO
	MŁYNIEC	PARK DWORSKI
	STAW	PARK DWORSKI

Zródło: Opracowanie własne na podstawie z Rejestru Zabytków.

3.2. DEMOGRAFIA

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz samorządowa polityka społeczna zależy przede wszystkim od rozpoznania problemów ludnościowych i złożoności polityki ludnościowej.

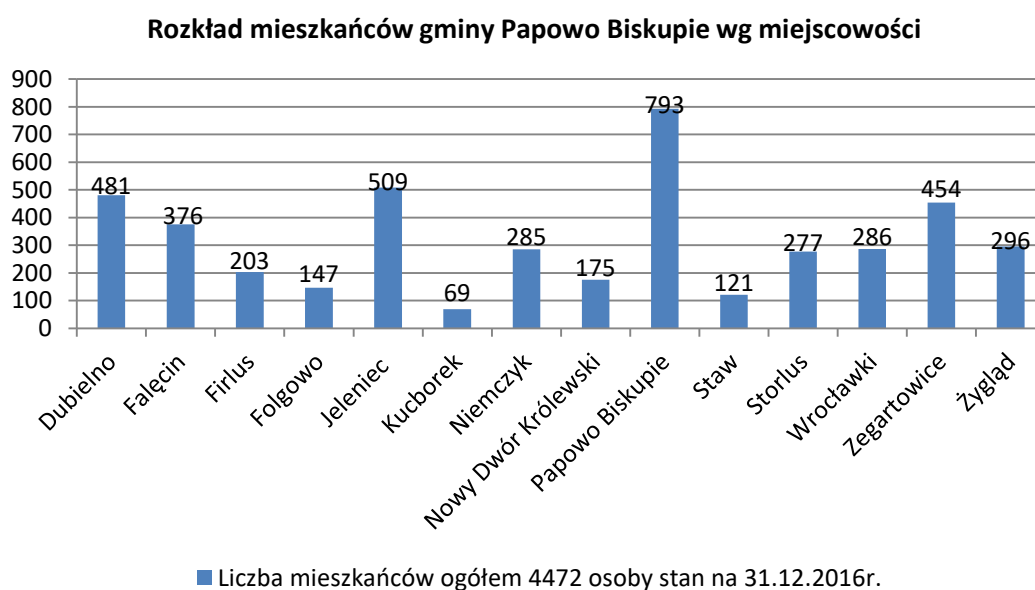
Warunkiem efektywności działania lokalnej polityki społecznej jest pogłębiona diagnoza problemów, trafny wybór celów i form działania oraz społeczna akceptacja tych działań.

Punktem wyjścia dla właściwie prowadzonej samorządowej polityki społecznej, jak również lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych winny być informacje demograficzne pozwalając określić profil społeczno-demograficzny mieszkańców oraz opis procesów zachodzących w danej społeczności.

Gmina Papowo Biskupie jest jedną z najmniejszych gmin województwa kujawsko – pomorskiego. Na powierzchni ok. 70 km² zamieszkuje około 4,5 tys. osób. Mieszkańcy omawianej gminy stanowią 0,2% ludności województwa i 8% ludności powiatu chełmińskiego.

Gmina dzieli się na 8 sołectw, w skład których wchodzi piętnaście miejscowości: Papowo Biskupie, Dubielno, Fałęcin, Firlus, Folgowo, Jeleniec, Kucborek, Niemczyk, Nowy Dwór Królewski, Staw, Storlus, Wrocławki, Zegartowice, Żygląd.

Rysunek 3 - Rozkład mieszkańców gminy Papowo Biskupie wg miejscowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych – Ewidencja Ludności Papowo Biskupie 2016

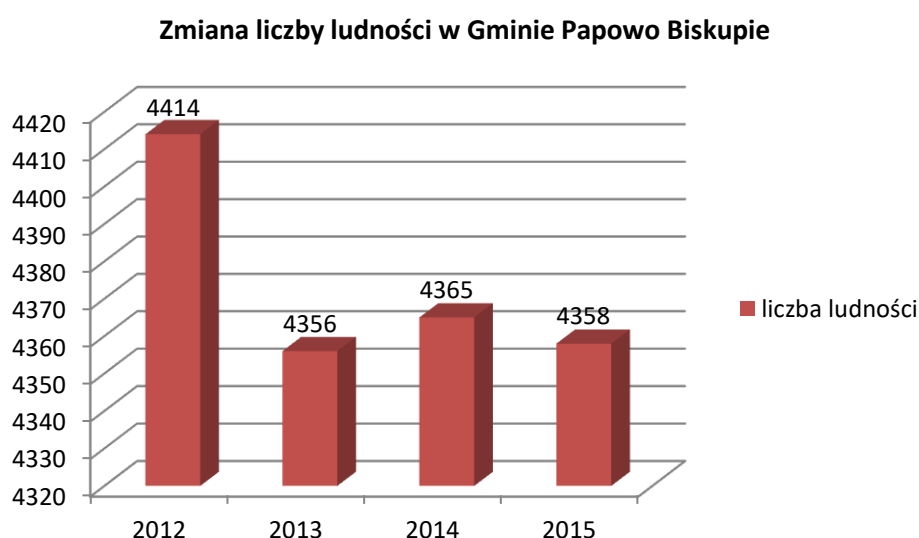
Od kilku lat zauważalny jest niewielki, lecz stopniowy wzrost i spadek zaludnienia na tym terenie.

Tabela 2 - Zmiany liczby ludności w gminie Papowo Biskupie

	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności ogółem	4414	4356	4365	4358
Gęstość zaludnienia os/km ²	63	62	62	62
Kobiety	2174	2127	2128	2118
Mężczyźni	2240	22	2237	2240

Źródło: Dane z GUS

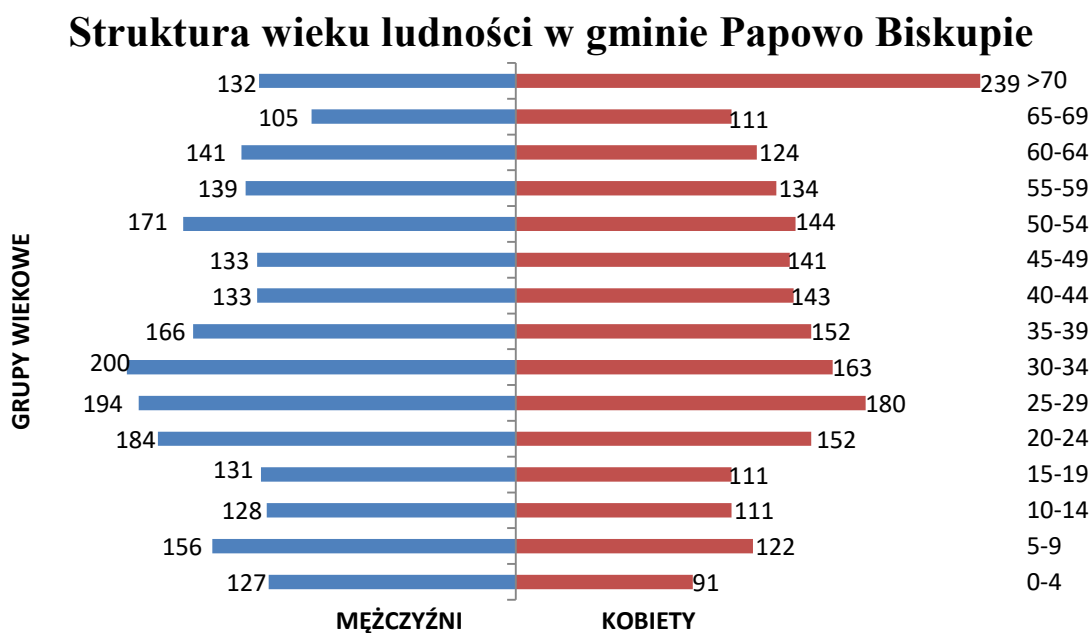
Rysunek 4 - Zmiana liczby mieszkańców w gminie Papowo Biskupie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wiek jest z jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu analiz demograficznych.

Rysunek 5 - Zmiana liczby mieszkańców w gminie Papowo Biskupie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Piramida wieku dla Papowa przechodzi obecnie ze stanu stagnacyjnego w progresywny. Zauważalne są typowe dla Polski okresy wyżów i niżów demograficznych oraz dysproporcja płci w poszczególnych grupach wiekowych.

W gminie rodzi się więcej chłopców i dominują oni aż do 39 roku życia. Mężczyźni dominują też w grupach wiekowych 50-54 do 60-64. W starszych rocznikach zaczyna przeważać płeć piękna, zdecydowanie jej przewaga widoczna jest wśród osób powyżej 70 roku życia. Spowodowane jest to głównie wyższą umieralnością mężczyzn.

Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności tzn. szereg zjawisk społeczno-demograficznych takich jak urodzenia, zgony, małżeństwa, rozwody związanych z procesami naturalnej, biologicznej reprodukcji społeczeństwa. W analizie ruchu naturalnego podstawowe znaczenie ma analiza urodzeń i zgonów.

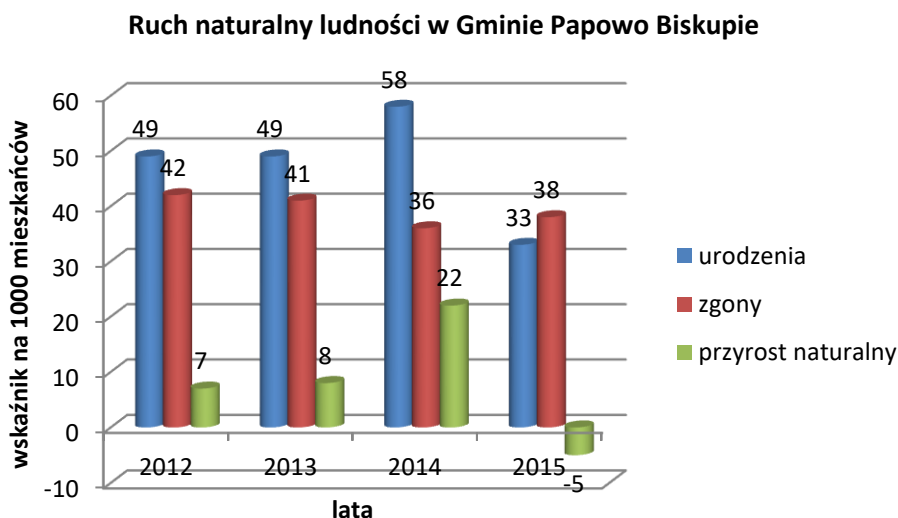
W latach 2012-2015 wskaźnik urodzeń i zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjmował wartości dodatnie. Tylko w 2015 współczynnik był ujemny czyli oznacza przyrost naturalny.

Tabela 3 - Wskaźnik urodzeń i zgonów

Lata	Urodzenia		Zgony		Przyrost naturalny	
	Ogółem	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Ogółem	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Ogółem	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
2012	49	11,1	42	9,49	8	1,6
2013	49	1,1	41	9,3	8	1,8
2014	58	13,4	36	8,29	22	5,1
2015	33	7,6	38	8,73	-5	-1,1

Źródło: Dane z GUS

Rysunek 6 - Ruch naturalny ludności w gminie Papowo Biskupie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ujęciu regionalnym o wzroście liczby ludności decyduje, oprócz przyrostu naturalnego, także przyrostu migracyjny. W niniejszej strategii przeanalizowano zmiany salda migracji w przeciągu kilku ostatnich lat.

Saldo migracji tzn. różnica napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie, na terenie gminy Papowo, zmienia się dynamicznie.

W analizowanym okresie widoczny jest podział na płeć. Kobiety znacznie częściej migrują w granicach kraju, mężczyźni za granice Polski.

Tabela 4 - Saldo migracji na terenie gminy Papowo Biskupie

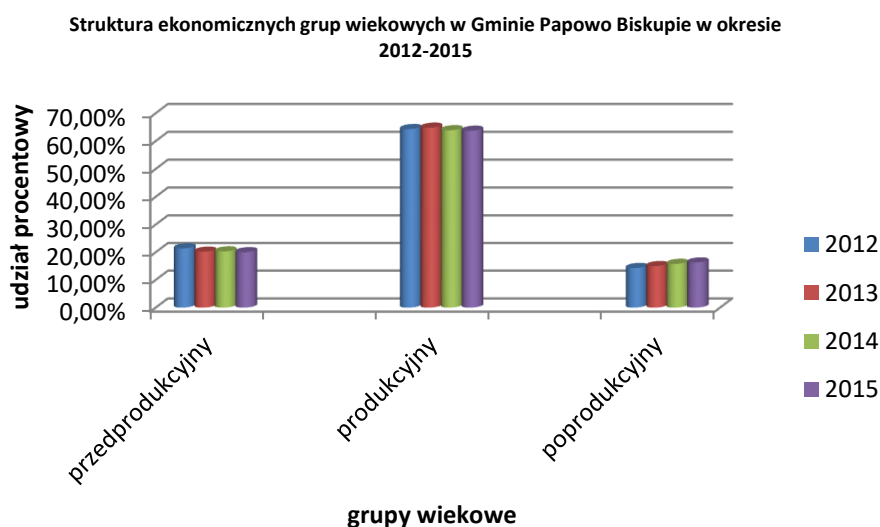
Saldo migracji	2012	2013	2014	2015
W ruchu wewnętrznym				
Ogółem	-19	-11	-26	-14
Mężczyźni	-5	5	-11	-6
Kobiety	-14	-16	-15	-18
Zagranica				
Ogółem	-5	0	-1	0
Mężczyźni	-2	0	0	0
Kobiety	0	0	-1	0

Źródło: Dane z GUS

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli się na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Wśród mieszkańców gminy Papowo Biskupie dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 64,1% ogółu ludności, najmniejszy odsetek to osoby w wieku poprodukcyjnym – 15,35%.

Rysunek 7 - Struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminie Papowo Biskupie

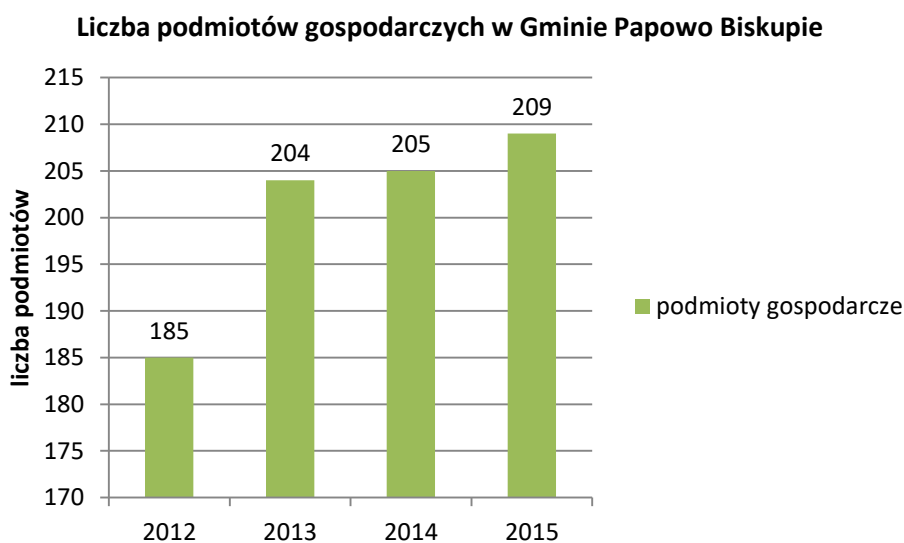

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z racji tego, że gmina Papowo Biskupie jest gminą typowo rolniczą, struktura zatrudnienia odpowiada innym tego rodzaju gminom w Polsce. Tak, więc większość pracujących zatrudniona jest we własnym gospodarstwie.

Strukturę zatrudnienia mieszkańców kształtują poniekąd podmioty gospodarcze działające na terenie gminy. W ostatnich latach liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Papowo Biskupie wzrasta.

Rysunek 8 - Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Papowo Biskupie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największą część zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2015 na terenie gminy zarejestrowane było 185 takich osób.

Liczba podmiotów rolniczych, nie przekłada się na liczbę osób pracujących w tym sektorze, co wynika z tego, iż większość gospodarstw rolnych nie jest zarejestrowana w rejestrze REGON jako podmiot gospodarczy.

3.3 GMINA JAKO ORGAN PROWADZĄCY.

Gmina jako organ zajmuje się nadzorem, rozpoznawaniem potrzeb i dofinansowaniem oraz współpracą z jednostkami odpowiedzialnymi za rozwój społeczny, na jej terenie. Należą do nich zarówno jednostki edukacyjne, kulturalne, pomoc społeczna, zdrowie, bezpieczeństwo, stowarzyszenia oraz fundacje i itd.

Są to zadania obszerne i bardzo kosztowne, pochłaniające od wielu lat znaczące środki budżetowe. Dlatego realizowane powinny być w sposób zaplanowany z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej i możliwości finansowych gminy.

3.3.1. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Jednostką organizacyjną Gminy realizującą zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Papowie Biskupim. Swoim działaniem obejmuje obszar Gminy.

Celem działalności Ośrodka jest m. in. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim realizuje:

1. Zadania z zakresu pomocy społecznej

- zadania własne o charakterze obowiązkowym
 - zadania własne
 - zadania zlecone z zakresu administracji rządowej
2. Zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
 3. Zadania z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowując realizuje zadania związane z przyznawaniem pomocy rzeczowej i finansowej osobom kwalifikującym się do jej udzielenia w myśl przepisów ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi opiekuńcze u osób potrzebujących tego rodzaju wsparcia, załatwia formalności związane z kierowaniem mieszkańców Gminy do domów pomocy społecznej, zapewnia ubranie i schronienie osobom tego pozbawionym.

Dodatkowo GOPS zajmuje się realizacją zadania związanego z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

W związku z art. 6, ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2015r., poz. 1390ze zm.) Wójt Gminy powołał Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, którego obsługą zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół interdyscyplinarny składa się z przedstawicieli Policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, szkół z terenu gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Wśród przyczyn trudnej sytuacji życiowej będącej powodem zgłaszania się po pomoc do GOPS w Papowie Biskupim należy wskazać: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. Uz. 2016 r. , poz. 930 z późn. zm.),
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Nr XXI/113/17 Rady Gminy w Papowie Biskupim z dnia 14 lutego 2017.
5. Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

GOPS nastawiony jest głównie na działanie w celu zapobieganie poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wobec czego istnieje szansa, że następne pokolenia, nie staną się podopiecznymi pomocy społecznej.

Działania w ramach strategii, pozwolą nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych.

3.3.2. GMINNY KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Papowie Biskupim została powołana na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Działanie Komisji jest oparte na realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi część integracji polityki społecznej, która jest uchwalana co roku przez Radę Gminy.

Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy Papowo Biskupie;

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta Gminy
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W celu interwencji na rzecz osób dotkniętych przemocą domową GKRPA współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sadem Rodzinnym oraz kuratorami sądowymi.

3.3.3. OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną w gminie na poziomie podstawowej pełni Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Papowie Biskupim.

Jest placówką zapewniającą wszechstronną obsługę w zakresie medycyny. Ośrodek działa w dogodnych dla pacjentów godzinach otwarcia i gwarantuje profesjonalny i przyjazny serwis. Specjalistyczne urządzenia diagnostyczne, a na dodatek mający praktykę personel medyczny są gwarancją doskonałego standardu usług.

Kontrakt placówki obejmuje usługi wykwalifikowanego lekarza rodzinnego pierwszego kontaktu, opiniowanie stanu zdrowia pacjenta, okresową ocenę pacjentów i także kierowanie ich do jednostek diagnostycznych. Do kompetencji pielęgniarek należy wykonywanie świadczeń pielęgnacyjnych. Zawiera kompleksową opiekę nad chorym.

Rejestracja osobista lub telefoniczna dostępna jest od poniedziałku do piątku w godzinach pracy poradni.

Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Papowie Biskupim zawiera gabinet specjalistyczny: Poradnia Stomatologiczna.

Na terenie gminy Papowo Biskupie prowadzony jest jeden punkt apteczny. Obiekt posiada w ofercie wybór środków leczniczych polskich, od zagranicznych producentów i także specjalistycznych. Punkt posiada środki lecznicze do nabycia bez recepty, na refundowaną receptę, leki robione.

3.3.4. GMINNY OŚRODEK KULTURY

Gminny Ośrodek Kultury w Papowie Biskupim jest samorządową instytucją kultury.

Działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
2. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
3. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Nr XII/53/2011 Rady Gminy w Papowie Biskupim z dnia 28 grudnia 2011 r.

Podstawowym zadaniem GOK jest zaspakajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców Gminy oraz promocja wszelkiej działalności kulturalno-animacyjnej w partnerstwie z lokalnymi placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami. Realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Ponadto tworzy i upowszechnia różne dziedziny kultury i sztuki profesjonalnej. Udziela pomocy programowej organizacjom społecznym. Animuje czynne uczestnictwo mieszkańców w różnorodnych formach działalności kulturalno-wychowawczej i rozrywkowej.

Gminny Ośrodek Kultury skupia dzieci i młodzież z całej gminy.

W 2016r. prowadził następujące koła zainteresowań:

- koło plastyczne
- koło muzyczne
- koło muzyczno wokalne

- koło teatralne (teatrzyk „Piegusek”)
- zajęcia cyrkowe
- Teatr Tańca Ognia
- TECHNIKA PASJĄ! - warsztaty z robotyki

Zainteresowania dzieci, młodzieży i dorosłych realizowane były głównie poprzez bezpośrednią pracę w zespołach, kołach i klubach. Udział w zajęciach kształtował osobowość dzieci i młodzieży, inspirował do aktywności twórczej, kształtował wrażliwość estetyczną i przygotował do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Uczestnicy kół zainteresowań brali udział w różnych konkursach nie tylko powiatowych i wojewódzkich ale również ogólnopolskich odnosząc liczne sukcesy.

- Powiatowego Przeglądu Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej "Wesoła Nutka" zorganizowanego przez Chełmiński Dom Kultury.
- Warsztaty muzyczne „Droga do Krakowa”
- GAPA 2016 – Grudziądzkie Amatorskie Prezentacje Artystyczne
- Kujawsko-Pomorskiego Festiwalu Piosenki "Awans'16" w Unisławiu
- Powiatowy Przegląd Piosenki Złota Nutka - Chełmno
- Wojewódzki Przegląd Piosenki w Żninie

Gminny Ośrodek Kultury zorganizował festyny, biegi uliczne i przełajowe, turnieje bilarda o puchar Wójta Gminy oraz konkursy: plastyczne (Najpiękniejsza pisanka i kartka wielkanocna, Święty Mikołaj w oczach dzieci i młodzieży), literackie, wokalne, teatralne.

GOK zorganizował również zabawę andrzejkową, sylwestrową, karnawałową jest także współorganizatorem Dożynek Gminnych oraz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Gminny Ośrodek Kultury jak co roku zorganizował Choinkę Noworoczną, Ferie Zimowe oraz Akcję Lato dla dzieci i młodzieży, spotkania z okazji Dnia Kobiet, Dnia Matki, Gminny Dzień Dziecka, „Powitanie Wiosny oraz topienie Marzanny”, spotkania opłatkowe.

GOK brał udział w projekcie - „Wspólne dziedzictwo łączy pokolenia Ziemi Gotyku”, "Z historią gminy za pan brat", "Ele-mele-dudki Teatrzyk malutki".

Grupa międzypokoleniowa z Papowa Biskupiego została zwycięzcą inicjatywy w ramach projektu „Wspólne dziedzictwo łączy pokolenia Ziemi Gotyku”

Gminny Ośrodek Kultury w Papowie Biskupim brał udział w Regionalnym Konkursie Grantowym, organizowanym przez Program „Równać szanse”, Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności, administrowanej przez Polską Fundację Dzieci

i Młodzieży. Wniosek znalazł się w gronie zwycięzców i otrzymał dotację, jako jeden z pięciu z województwa kujawsko - pomorskiego, w kwocie 8.500,00 zł. na realizację programu „Ele-mele-dudki Teatrzyk Malutki”.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa:

- Klub Seniora (w ramach klubu funkcjonuje zespół wokalny „Malwa”)
- Koło Gospodyń Wiejskich
- Prywatna Szkoła Muzyczna

Działające przy Gminnym Ośrodku Kultury Koło Gospodyń Wiejskich organizowało liczne pokazy kulinarne, wycieczki krajoznawcze, spotkania towarzyskie(z okazji Dnia Kobiet, Dnia Matki, Andrzejką, Śledzika oraz spotkania opłatkowe). Swoimi daniami i wypiekami uatrakcyjniają gminne festyny i dożynki.

Spotkania Klub Seniora odbywają się raz w tygodniu. Przy kawie i ciastku śpiewają, wspominając dawne dzieje, układają teksty piosenek oraz wiersze. Swoimi daniami i wypiekami również uatrakcyjniają gminne festyny i dożynki.

Biorą udział w wielu przeglądach oraz występach artystycznych. Wspólnie wyjeżdżają na wycieczki.

- Przegląd Piosenki Złoty Jesienny Liść – Chełmno
- Brodnickie Katarzynki – Brodnica
- Przegląd Zespołów wokalnych Unisław
- Wąbrzeska Biesiada Seniorów

GOK świadczy również usługi w zakresie wynajmu sali.

3.3.4.PLACÓWKI OŚWIATOWE

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i posiadających wykształcenie.

Obecnie baza edukacyjna w gminie Papowo Biskupie składa się z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika wDubielnie
- Szkoła Podstawowa im. Romualda Traugutta w Zegartowicach,
- Gimnazjum im. Noblistów Polskich w Papowie Biskupim

Sieć szkół podstawowych oraz gimnazjalnych zaspokaja aktualne potrzeby edukacyjne w Gminie.

W roku szkolnym 2016/2017 w Gminie Papowo Biskupie funkcjonowały 2 szkoły podstawowe do których uczęszczało 265 uczniów oraz 1 szkoła gimnazjalna do której ogółem uczęszczało 130 osób. Do szkół uczęszczają uczniowie niepełnosprawni którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Dane szczegółowe na temat edukacji w latach 2014-2017 w gminie Papowo Biskupie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 - Liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych w Gminie Papowo Biskupie.

Rok szkolny	Szkoła Podstawowa Dubielno	Szkoła Podstawowa Zegartowice	Gimnazjum Papowo Biskupie	Razem
2014/2015	132	122	141	395
2015/2016	143	153	129	426
2016/2017	131	135	130	496

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIO stan na 30.09.2016r.

Na podstawie przedstawionych danych wynika , że liczba uczniów uczęszczających do szkół wzrasta.

W placówkach oświatowych zatrudniona jest kadra pedagogiczna w liczbie 44,05 etatów.

Tabela 6 - Kadra pedagogiczna placówek oświatowych

	Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnienie w niepełnym wymiarze	Razem
Szkoła Podstawowa Dubielno	14	1,42	15,42
Szkoła Podstawowa Zegartowice	12	2,41	14,41
Gimnazjum w Papowie Biskupim	13	1,22	14,22
Razem	39	5,05	44,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIO stan na 30.09.2016r.

W ramach edukacji przedszkolnej Gmina Papowo Biskupie nie prowadzi pełnowymiarowego przedszkola. Prowadzone są tylko 2 oddziały przedszkolne funkcjonujące jako inne formy wychowania przedszkolnego przy szkołach podstawowych, do których uczęszczało 40 dzieci.

W szkołach a bieżąco realizowana jest współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych. Organizowane są konsultacje z psychologiem nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych. Prowadzone są również szkolenia, spotkania z psychologiem w szkole i grupami klasowymi. W zakresie innych działań profilaktycznych szkoły realizują programy propagowania prowadzenia zdrowego trybu życia, zdrowia fizycznego/gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna. Realizują też zajęcia, które mają na celu budowanie zasad zdrowego stylu życia wolnego od agresji. Pedagodzy szkolni objęli opieką uczniów mających problemy w nauce i zachowaniu. Należy tu wymienić również dysleksję, trudności adaptacyjne i emocjonalne, wagary, agresję, nadpobudliwość oraz problemy zgłaszane przez nauczycieli lub uczniów w zależności od pojawiających się sytuacji.

Badaniu logopedycznemu poddawane są dzieci z wadami wymowy i innymi zauważalnymi wadami. Prowadzone jest również gimnastyka korekcyjna. W większości szkół zatrudniony jest pedagog, oraz w wyznaczony dzień przebywa pielęgniarka.

W celu zmniejszenia nasilania się oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami i uczniami. Ustalone są wspólne działania oraz monitorowane zachowania.

3.3.5.GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Gminna Biblioteka Publiczna w Papowie Biskupim jest samorządową instytucją kultury. Zasięgiem swojego działania obejmuje gminę Papowo Biskupie, podlega jej filia w Dubielnie. Biblioteka gminna zatrudnia na stałe jednego pracownika. Mieszkańcy mogą korzystać z niej od wtorku do soboty w godzinach 8:00 - 16:00 .

Filia w Dubielnie jest czynna w środę od godz.10:30 – 13:30 i czwartek od godz. 10:30 – 13:30.

W swojej historii placówka kilkakrotnie zmieniała lokalizację. Obecnie zajmuje pomieszczenie w pawilonie handlowym w centrum Papowa Biskupiego.

Głównym celem Biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa, wiedzy, nauki oraz zaspakajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców naszej gminy.

W bibliotekach zgromadzono ogółem 14 575 woluminów (stan na 31.12.2016 r.) w tym w GBP 9 895 woluminów, w Filii w Dubielnie 4 680 woluminów.

W roku 2016 zakupiono ogółem 329 książek na sumę 7 605 złotych. W tym ze środkóworganizatora 139 książek, ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Biblioteki Narodowej Priorytet 1: Zakup nowości wydawniczych zakupiono 190 książek na kwotę 4 105 zł.

Wszystkie zakupione książki zostały opracowane zgodnie z UKD, wpisane do ksiąg inwentarzowych, oprawione w folię i udostępnione wypożyczającym. Systematycznie prowadzone są prace związane z oprawą książek , klejeniem itp.

W roku 2016 w Gminnej Bibliotece Publicznej i Filii Bibliotecznej w Dubielnie zostało zarejestrowanych 439 czytelników, z czego w siedzibie GBP 334, w filii 105. Wypożyczono ogółem 6639 książek, w tym w GBP 5830 książek, w Filii Dubielno 809 książek.

Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach wg wieku:

do 5 lat – 35 czytelników

6 – 12 lat – 144 czytelników

13 –15 lat - 49 czytelników

16 –19 lat - 36 czytelników

20 – 24 lat - 25 czytelników

25 – 44 lat - 63 czytelników

46 –60 lat - 45 czytelników

powyżej 60 lat - 42 czytelników

Czytelnicy wg zajęcia:

Osoby uczące się - 247

Osoby pracujące - 75

Pozostali - 117

W okresie ferii zimowych zorganizowano wspólnie GOK czytanie bajek w których uczestniczyło 9 dzieci. W miesiącu maju w Gminnej Bibliotece Publicznej przeprowadzono lekcję biblioteczną w której wzięło udział 17 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Dubielnie. Złożono wnioski na przyznanie środków finansowych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Biblioteki Narodowej. Zakup nowości wydawniczych do bibliotek – Priorytet 1 – otrzymano 4 105 złotych.

3.4. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

3.4.1 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Papowo Biskupie działają dwie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku" oraz Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Papowo Biskupie. Zajmują się one działalnością korporacyjną, kulturalną, edukacyjną i naukową oraz działalnością związaną z propagowaniem idei rozwoju społecznego i społecznej solidarności. Ponadto czasami jednostki te, pełnią funkcję administracyjną, zastępując administrację samorządową w niektórych, ściśle określonych sferach życia publicznego.

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA GOTYKU ”

Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku" zostało założone w dniu 29 stycznia 2015 roku w Chełmży przez 27 członków założycieli, w tym Gminy Chełmża, Łubianka, Łysomice, Papowo Biskupie oraz Miasto Chełmża. W dniu 26 czerwca 2015 roku LGD uzyskało wpis do Krajowego Rejestru Sądowego.

Cele Stowarzyszenia:

1. udzielanie wsparcia mieszkańcom obszaru objętego LSR w zakresie przygotowania projektów i działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność,
2. zwiększanie poziomu partycypacji społecznej lub szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej na obszarach wiejskich,
3. zwiększenie udziału społeczności lokalnych w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru poprzez pobudzanie i wspieranie inicjatyw oddolnych,
4. aktywizacja lokalnych społeczności,
5. poprawa standardu i jakości życia mieszkańców,
6. zmniejszanie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze działania LGD,

7. promowanie obszarów wiejskich w szczególności gmin położonych na obszarze działania LGD,
8. wsparcie działań na rzecz ochrony środowiska i klimatu,
9. rozwijanie i promocja lokalnych zasobów,
10. rozwijanie i promocja produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych oraz walorów turystycznych obszaru,
11. wspieranie działań służących rozwojowi małego przetwórstwa oraz tworzenie sieci w zakresie tworzenia krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych oraz działań promocyjnych marketingowych,
12. działania na rzecz rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich,
13. tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy i tworzenie warunków umożliwiających podjęcie pracy osobom dotąd pozostającym bez pracy,
14. wspieranie tworzenia małych inkubatorów przedsiębiorczości,
15. kreowanie postaw przedsiębiorczych na terenach wiejskich,
16. promowanie uczenia się przez całe życie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
17. zwiększanie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych,
18. pozyskanie innych źródeł finansowania oraz opracowanie i realizacja innych programów pomocowych oraz projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych źródeł wsparcia;
19. pozyskania środków na ich realizację,
20. pozyskiwanie innych źródeł finansowania oraz opracowywanie i realizacja innych programów pomocowych.

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU GMINY PAPOWO BIKSUPIE.

Spotkanie założycielskie Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Papowo Biskupie miało miejsce 13 lutego 2007 roku w siedzibie Urzędu Gminy. Wyłoniono na nim Komitet Założycielski jednostki, przyjęto Statut Stowarzyszenia oraz zgodnie z wymogami formalnymi zebrania dokonali wyboru władzy.

Na wniosek Komitetu Założycielskiego Sąd Wojewódzki w Toruniu postanowieniem z dnia 7 maja 2007 roku wpisał organizację do Krajowego Rejestru Sądowego.

Celami Stowarzyszenia są:

1. Promocja inicjatywy integracyjnych szczególnie z zakresu: gospodarki, kultury, ekologii i rozwoju społecznego.
2. Doskonalenie współpracy przedsiębiorców z samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz innymi organizacjami samorządowymi, społecznymi, gospodarczymi i kulturalnymi.
3. Wspieranie inicjatyw społeczno-ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych.
4. Podejmowanie działalności oświatowo-upowszechnieniowej, w tym szczególnie informacyjnej, doradczej i szkoleniowej.
5. Podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej.
6. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju towarzystwa i podnoszenia kwalifikacji indywidualnych jej członków.
7. Świadczenie pomocy i usług w zakresie statutowym Stowarzyszenia.
8. Działalność naukowa, oświatowa oraz kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
9. Działalność na rzecz upowszechniania krajoznawstwa i wypoczynku wakacyjnego dzieci.
10. Działalność mająca na celu niesienie pomocy ofiarom katastrof i klęsk żywiołowych.
11. Stowarzyszenie może świadczyć usługi turystyczne, jeżeli w skład usługi turystycznej wchodzi usługi noclegowe i gastronomiczne, bądź jedno i drugie, a całość usługi turystycznej zostanie opodatkowana.
12. Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie jej skutków.
13. Rozwijanie polityki społecznej w warunkach gospodarki rynkowej.

3.4.2.INNE

Na obszarze gminy Papowo Biskupie działa kilka formacji nieposiadających statusu prawnego, są to kluby sportowe organizacje kościelne takie jak : koła różańcowe, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich i Akcja Katolicka.

LUADOWY KLUB SPORTOWY „KASZTELAN”.

Ludowy Klub Sportowy „Kasztelan” został założony w 1961 roku. Rozwija działalność sportową wśród dzieci i młodzieży.

Do głównych zadań należy:

- rozwijanie działalności sportowej wśród dzieci i młodzieży,
- organizowanie imprez sportowych,
- organizowanie imprez rekreacyjnych, zlotów wycieczek,
- zapewnienie opieki zdrowotnej w procesie treningowym i startowym,
- popularyzowanie sportu i turystyki oraz krzewienie zamiłowania do uprawiania sportu i turystyki.

UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „KOPERNIKUS”.

Uczniowski Klub Sportowy „KOPERNIKUS” działa przy Szkole Podstawowej w Dubielnie. Jest stowarzyszeniem zrzeszającym uczniów Szkoły Podstawowej w Dubielnie . Członkami klubu są również rodzice, pracownicy oraz sympatycy związani ze sportem.

W ramach swojej działalności stowarzyszenie koncentruje się na następujących działaniach :

- rozwijanie zainteresowań sportowych wśród uczniów szkoły podstawowej,
- organizowanie różnorodnych form rywalizacji sportowej,
- pozyskiwanie sprzętu sportowego oraz partnerów,
- organizowanie wyjazdów na imprezy sportowe w różnych dyscyplinach sportowych,
- pobudzanie aktywności w uprawianiu sportu oraz rekreacji ruchowej.

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej opiera się na pracy społecznej jej członków.

Do głównych celów i zadań OSP należą:

- działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
- rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu.

Na terenie gminy występują trzy jednostki Ochotniczej Starży Pożarnej: OSP w Papowie Biskupim, OSP w Dubielnie i OSP w Firlusie. Aktywnie uczestniczą w życiu gminy, poprzez udział w obchodach świąt państwowych i kościelnych oraz pomagają w organizacji imprez, m.in. dożynek, festynów, kolejnych finałów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Przygotowują pokazy z zakresu ratownictwa drogowego i pomocy przedlekarskiej.

4. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY PAPOWO BISKUPIE

Diagnoza społeczna lub ekspertyza społeczna – jest to dokument, w którym opisuje się określone sytuacje, zdarzenia i społeczne uwarunkowania danej społeczności.

Opracowanie diagnozy społecznej jest niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu wprowadzania zmian: zarówno, jeśli planowane są całkowicie nowe rozwiązania, jak i gdy konieczność dokonania konkretnych zmian wynika z uciążliwości obecnych warunków. Bezpośrednim rezultatem przeprowadzenia diagnozy społecznej jest ekspertyza bądź raport, który stanowi podstawę do przeprowadzenia prognoz przyszłych wydarzeń oraz działań ekspertów, np. z zakresu polityki społecznej.

Diagnoza społeczna jest wstępnym etapem postępowania badawczego w naukach społ., jednak na ogół diagnozy społeczne są stosowane w odniesieniu do rozpoznania skali i zakresu ważnych procesów i zjawisk, takich jak bezrobocie, ubóstwo, patologie, poziom edukacji, stan zdrowotności; wyniki diagnozy społecznej są podstawą do określenia odchyleń od pożądanego stanu i podjęcia praktycznych działań.

4.1 DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PAPOWIE BISKUPIM

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz. U z 2016r. późn 930 z późn. zm.) jej celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, które nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna ingeruje więc w sytuację osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym działaniem, przy zobowiązaniu osób do współdziałania. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim.

Do jego obowiązków należy:

- rozpoznawanie potrzeb jednostek, grup, rodzin i środowisk wymagających pomocy i interwencji socjalnej;
- analizowanie i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz sporządzanie bilansu potrzeb na obszarze działania Ośrodka z uwzględnieniem kierunków i zadań wynikających z obowiązujących przepisów oraz ustaleń i zaleceń jednostek sprawujących nadzór;
- organizowanie i prowadzenie pracy socjalnej zmierzającej dopoprawy sytuacji życiowej osób, rodzin i grup wymagających pomocy;
- analizowanie wniosków dotyczących różnych form pomocy społecznej pod względem formalno –prawnym, przygotowania dokumentacji oraz przyznawania świadczeń pomocy społecznej;
- opracowywanie wymaganych sprawozdań;
- wykonywanie innych zadań, których realizacja wynika z obowiązujących przepisów prawa lub zleconych przez organy nadzorcze.

Na koniec 2016r roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim pracę wykonywało 13 osób w tym :

- kierownik ośrodka pomocy(etat),
- główna księgowa (część etatu),
- 3 pracowników socjalnych(etat),
- asystent rodziny(etat),
- fizykoterapeuta(umowa zlecenie),
- 5 specjalistów oligofrenopedagogiki i logopedii(zlecenie),
- opiekunka środowiskowa(oddelegowanie – zatrudnienie UG Papowo Biskupie).

Osoby zatrudnione w GOPS Papowo Biskupie posiadają odpowiednie wykształcenie kierunkowe zgodne z wymogami ustawowymi, podnoszą kwalifikacje zawodowe poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach i kursach zawodowych.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi

i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

Inwestowanie w pomoc społeczną ogranicza negatywne skutki społeczne i ekonomiczne niedostosowania, wykluczenia i patologie społeczne. Pomoc mieszkańcom gminy za pośrednictwem pomocy społecznej – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim wpływa na rozwój jednostek i rodzin. Takie myślenie o roli pomocy społecznej i dążenie do poprawy jej skuteczności zdecydowanie przyczyni się do rozwoju całej społeczności lokalnej.

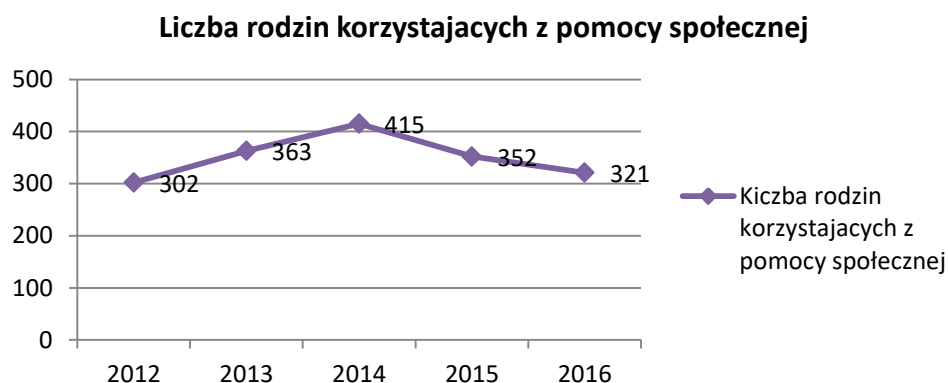
W gminie Papowo Biskupie liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2012 -2016 utrzymuje się na zbliżonym do siebie poziomie. Ewidentny spadek korzystających z pomocy odnotowany został w roku 2012 oraz w 2016.

Tabela 7 - Liczba osób korzystających z pomocy GOPS Papowo Biskupie w okresie 2012-2016r.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	Liczba osób w tych rodzinach
2012	302	898
2013	363	1112
2014	415	1147
2015	352	1023
2016	321	892

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Papowo Biskupie

Rysunek 9 - Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Papowo Biskupie w okresie 2012-2016r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza określonego w drodze ustawy tzw. kryterium dochodowego przy jednoczesnym spełnieniu przynajmniej jednej przesłanki okolicznościowej. Na dzień 1 października 2015 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód w rodzinie nie przekracza:

- a) dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- b) dla pozostających w rodzinach – 514 zł.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w oparciu o ustawę o pomocy społecznej i określone w niej przesłanki okolicznościowe uzasadniające przyznanie pomocy takie jak:

- ubóstwo
- sieroctwo
- bezdomność
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- przemoc w rodzinie
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych

- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- alkoholizm lub narkomania
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa
- klęska żywiołowa lub ekologiczna

W roku 2016 na terenie gminy Papowo Biskupie udzielono pomocy ze względu na następujące problemy społeczne;

Tabela 8 - Powody udzielenia pomocy społecznej przez GOPS Papowo Biskupie w roku 2016

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	19	58
bezdomność	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym; •wielodzietność	26	131
	12	79
bezrobocie	199	615
niepełnosprawność	81	204
długotrwała lub ciężka choroba	51	110
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	51	212
•rodziny niepełne	33	110
•rodziny wielodzietne	18	102
przemoc w rodzinie	2	9
alkoholizm	7	31
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3

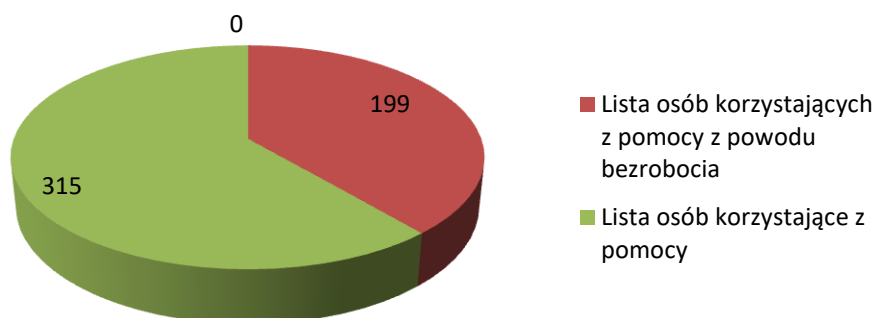
Źródło: opracowanie własne na podstawie GOPS Papowo Biskupie

W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim obejmował pomocą społeczną 315 rodzin w tym 869 osoby w tych rodzinach.

Bezrobocie wśród osób korzystających z pomocy społecznej jest dominującym powodem udzielania pomocy społecznej przez GOPS Papowo Biskupie. Ponad połowa uprawnionych do wsparcia z pomocy społecznej w roku 2016 - 199 rodzin, deklaruje trudności w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej z powodu braku zatrudnienia.

Rysunek 10 - Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie osób objętych pomocą w roku 2016.

Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie osób objętych pomocą w roku 2016

Rysunek 11 - Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia .

Bezrobocie jako problem oraz powód ubiegania się o pomoc socjalną ze strony gminy jest najczęstszym w okresie ostatnich kilku lat.

Z powodu bezrobocia pomocy udzielono rodzinom na terenie gminy Papowo Biskupie w następujących latach w zbliżonej ilości:

2012 rok - 210 rodzin

2013 rok - 223 rodziny

2014 rok - 238 rodzin

2015 rok - 221 rodzin

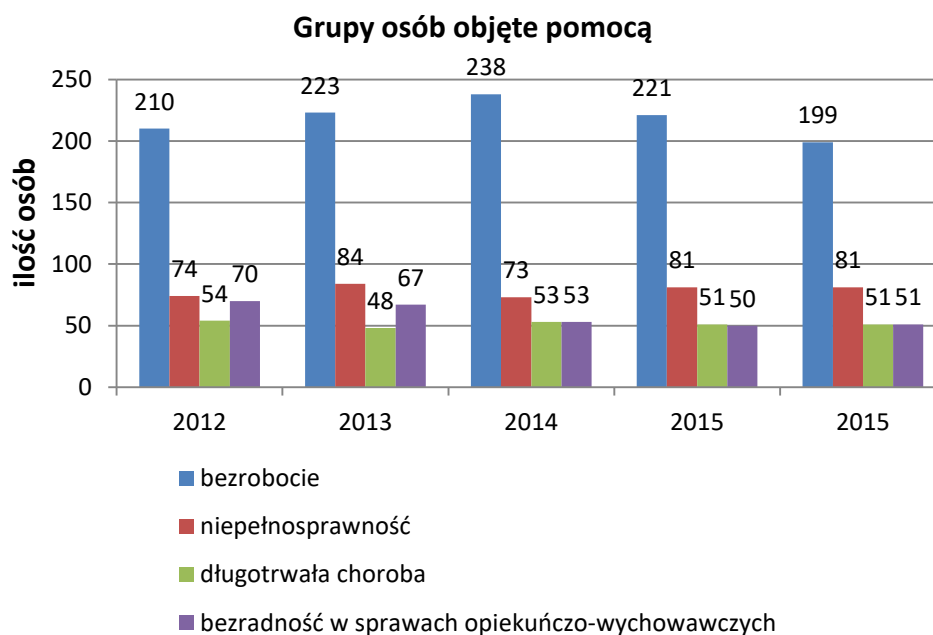
2016 rok - 199 rodzin

Kolejną wyróżniającą się co do wielkości grupą osób potrzebujących wsparcia ze strony instytucji pomocy społecznej na terenie gminy Papowo Biskupie są osoby niepełnosprawne - objętych pomocą z tego tytułu zanotowano 81 rodzin w roku 2016.

Osoby niepełnosprawne oczekiwały wsparcia ze strony GOPS Papowo Biskupie również w latach ubiegłych w równie zbliżonym rozmiarze (71 rodzin w roku 2013, 64 rodziny w roku 2014, 81 rodzin w roku 2015).

Rodziny z problemem długotrwałej choroby oraz zgłaszające bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych to również liczna grupa osób wymagających wsparcia ze strony GOPS Papowo Biskupie. W obu grupach problem w roku 2016 zgłasza 51 rodzin.

Rysunek 12- Grypy osób objęte pomocą społeczną na terenie Gminy Papowo Biskupie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Znacznie rzadziej GOPS Papowo Biskupie udzielał pomocy w roku 2016 z takich powodów jak: ubóstwo - 19 rodzin, przemoc w rodzinie - 2 rodziny, bezdomność – 5 rodzin, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność – 26 rodzin, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego 3 rodziny, alkoholizm – 7 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania gminy w latach 2012-2016 udzielał pomocy w formach pieniężnych, rzeczowych oraz w formie świadczonych usług.

Udzielono następujących form wsparcia : zasiłki celowe w tym zasiłki celowe specjalne, bezpłatne dożywiania dzieci w szkołach, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz zasiłki okresowe, zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim pokrywał lub partycypował w kosztach pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej.

W latach 2012-2016 najważniejszą i najbardziej pożądaną przez beneficjentów formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była pomoc finansowa, udzielana w postaci wypłacanych zasiłków pomocy społecznej.

Rozmiar udzielonej pomocy w tej formie z podziałem na poszczególne rodzaje zasiłków oraz wymiar finansowy obrazuje zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 9- Udzielona pomoc i jej finansowanie.

Pieniężne forma pomocy	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Kwota ogólna	Liczba rodzin	Kwota ogólna	Liczba rodzin	Kwota ogólna
Zasilek celowy w tym specjalny zasilek celowy	106	41 612,00	74	30 000,00	72	31 000,00
Zasilek okresowy	184	502 407,00	169	471 571,00	148	431 241,00
Zasilek stały	49	196 308,00	48	192 663,00	48	237 486,00
Dożywianie	69	56 494,00	54	64 798,00	45	55 754,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS Papowo Biskupie.

Z jej analizy wywnioskować należy, że największe nakłady finansowe na wypłatę świadczeń socjalnych pochłania realizacja pomocy w formie zasiłków okresowych i stałych.

Odnotowuje się tendencję spadkową w przypadku wypłaty świadczeń zasiłku okresowego. W roku 2014 z zasiłków okresowych skorzystały 184 rodziny, w roku 2015 -169 rodzin, w roku 2016 ilość rodzin spadła do 148. Sytuację taką powodować może wzrastające wsparcie rodzin w oparciu o system świadczeń rodzinnych- wzrastające wysokości zasiłków rodzinnych i dodatków, wzrost kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z tych form pomocy oraz wprowadzony w roku 2016 Rządowy programem wsparcia rodzin w formie świadczenia wychowawczego.

Na jednolitym poziomie co do ilości objętych pomocą społeczną utrzymuje się ilość osób korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłku stałego. Z roku na rok wzrasta jednak ilość wydatkowanych na ten cel środków finansowych. Sytuację taką powoduje zwiększenie w roku 2015 kryterium dochodowego pomocy społecznej oraz podniesienie od października 2015r. wysokości zasiłku stałego w pełnej wysokości z kwoty 529,00 zł do 604,00 zł miesięcznie.

Świadczenie zasiłku stałego powiązane jest z dodatkową formą pomocy taką jak składka na ubezpieczenie zdrowotne. Wśród 48 osób korzystających z pomocy z w formie zasiłku stałego 34 miały dodatkowo przyznaną pomoc w formie składki zdrowotnej.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS Papowo Biskupie wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 10 - Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS Papowo Biskupie w latach 2014-2016

Formy pomocy	Liczba osób, którym przydzielono decyzją świadczenie			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
pieniężna	354	291	268	339	291	268	880	763	681
rzeczowa	156	197	185	76	61	53	267	260	211
praca socjalna	70	95	85	70	95	85	230	332	297
specjalistyczne usługi opiekuńcze	5	5	6	5	5	6	19	19	23
usługi opiekuńcze	0	0	7	0	0	7	0	0	12
pobyt w dps	4	6	5	4	6	5	4	6	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS Papowo Biskupie.

Pomoc rzeczowa głównie obejmuje bezpłatne dożywianie dzieci w szkołach, które prowadzone jest we wszystkich placówkach szkolnych na terenie gminy w formie jednego gorącego posiłku. Program "Dożywiania" realizowany jest zgodnie z przyjętym przez Radę Gminy Wieloletnim Programem Osłonowym „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Z pomocy w tej formie mogą skorzystać i korzystają również mieszkańcy gminy - uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów poza terenem gminy.

Programem dożywiania w szkołach na koniec roku 2016 objętych było 175 dzieci z 45 rodzin . Ogółem koszt programu dożywiania w roku 2016 wyniósł 55 754,00 zł. Popularność tej formy pomocy w gminie Papowo Biskupie nie zmalała znacząco i prezentuje się w sposób przedstawiony w tabeli.

Tabela 11- Liczba osób korzystających i koszt programu "Dożywiania" w latach 2013-2016

Rok	2013	2014	2015	2016
Liczba osób korzystających	188	192	190	175
Liczba rodzin objętych pomocą	58	69	54	45
Koszt programu	72.530	66.106	64.798	55.754

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS Papowo Biskupie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim angażuje się w pomoc żywnościową dla najuboższych mieszkańców gminy Papowo Biskupie. W latach 2008-2013 na zasadzie współpracy partnerskiej ośrodek pomocy brał udział w programie PEAD "Dostarczanie Żywności dla Najuboższej Ludności Unii Europejskiej", współpracował w tym zakresie z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oddział Toruń. Udzielano pomocy znaczącej liczbie osób z terenu gminy Papowo Biskupie.

W roku 2012 pomoc uzyskało 736 osób z 249 rodzin. Do potrzebujących trafiła pomoc żywnościowa w formie różnych artykułów spożywczych ;ser podpuszczkowy i topiony, makaron, ryż, kasza, mąka, cukier, płatki kukurydziane, herbatniki, groszek z marchewką, dżem, koncentrat pomidorowy, mielonka, klopsiki w sosie - łącznie 8 ton i 756 kg artykułów oraz 720 l mleka i 720 l oleju.

W roku 2013 ilość osób korzystających z pomocy nie zmieniła się znacząco skorzystało z pomocy żywnościowej 766 osób z 262 rodzin, natomiast rozmiar udzielonej pomocy wzrósł dwukrotnie wydano 16 ton 644 kg żywności oraz 3600 l mleka i 600 l oleju.

W latach 2014-2015 pomoc nie była dystrybuowana i udzielana mieszkańcom gminy z powodu zakończenia programu realizowanego ze środków Unii Europejskiej

W nowym okresie programowania od roku 2016 GOPS Papowo Biskupie przystąpił do programu POPŻ jako partner Caritas Diecezji Toruńskiej. Aktualnie pomocą objęte zostały 164 rodziny i 437 osoby w tych rodzinach.

Pomoc żywnościowa na terenie gminy Papowo Biskupie cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców gminy i wciąż rośnie na nią zapotrzebowanie. Program prócz udzielonego wsparcia w formie dystrybucji artykułów żywnościowych zakłada udział osób korzystających z pomocy w tzw. działaniach towarzyszących poprzez udział w kursach i szkoleniach kulinarnych.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Od 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim wdrożył i realizuje zadanie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalnym przygotowaniem zawodowym. Pomocą w tej formie ośrodek pomocy obejmował 5 osób w roku 2014, 5 osób w roku 2015 oraz 6 osób w 2016 roku.

Od 2016r. ośrodek dysponuje także opiekunką środowiskową i jest w stanie realizować pomoc w formie zwykłych usług opiekuńczych, które obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Forma pomocy cieszy się sporym zainteresowaniem i wzrasta na nią zapotrzebowanie wśród mieszkańców gminy. GOPS Papowo Biskupie w roku 2016 objął pomocą w tej formie 7 rodzin.

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2014-2016 do DPS-u skierowanie uzyskały 4 osoby z terenu gminy, natomiast w analizowanym okresie w DPS-ie przebywało odpowiednio: 4(2014), 6(2015) i 5(2016) osób z gminy.

Ważną formą wsparcia beneficjentów jest również praca socjalna wykonywana przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej. Polegała ona między innymi na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Pomoc dla mieszkańców gminy w tej formie cieszy się dużym zainteresowaniem w roku 2016 skorzystało z niej 85 rodzin i 297 osób w tych rodzinach. Pomoc w formie pracy socjalnej udzielana jest każdemu niezależnie od posiadanego dochodu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Papowie Biskupim w realizacji swoich zadań wykorzystuje środki finansowe z budżetu państwa oraz środki własne. Szczegółowe dane związane z wydatkowaniem środków na pomoc społeczną realizowaną przez GOPS w Papowie Biskupim znajdują się w: „Ocenie zasobów pomocy społecznej w Gminie Papowo Biskupie” opracowanej w poszczególnych latach począwszy od roku 2012 oraz corocznym „Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim”. GOPS Papowo Biskupie na koniec roku 2016 zrealizował zadania z zakresu pomocy społecznej w obszarach na poszczególne kwoty:

Tabela 12 - Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Kwota
Ogółem	1.313.137,93
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	99.073,19
Domy Pomocy Społecznej	136.416,74
Wspieranie rodziny (asystent rodziny)	36.695,40
Składki na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych	16.871,00
Zasiłki stałe	237.485,80
Zasiłki okresowe	431.241,02
Zasiłki celowe i specjalne	31.000,00
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi	46.350,00
Koszty zatrudnienia	202.885,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS Papowo Biskupie.

4.2. PROBLEMY SPOŁECZNE

4.2.1. BEZROBOCIE

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy.

Bezrobocie to niewykorzystany potencjał ludzki, zjawisko prowadzące do utraty kwalifikacji zawodowych osób tkwiących w bezrobociu w dłuższym okresie czasu, a także konieczność ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem bezrobotnych.

Bezrobocie jest bezpośrednią przyczyną ubóstwa i marginalizacji społecznej i stanowi jeden z najpoważniejszych problemów.

Ze względu na czas trwania bezrobocie można podzielić na:

- bezrobocie krótkookresowe - występuje wtedy, gdy czas poszukiwania przez bezrobotnego nowej pracy nie przekracza 3 miesięcy,
- bezrobocie chroniczne - dotyczy osób, które z różnych powodów (stan zdrowia, wiek, przeszłość polityczna, zawodowa lub kryminalna itd.) w warunkach konkurencji nie mają szans na otrzymanie pracy, gdy utracą ją z przyczyn od siebie niezależnych oraz osób, których szanse te są w znacznym stopniu ograniczone.

Bezrobocie chroniczne można podzielić na:

- bezrobocie średniookresowe – gdy czas poszukiwania przez bezrobotnego nowej pracy wynosi od 4 miesięcy do 1 roku,
- bezrobocie długookresowe – przy którym czas poszukiwania nowej pracy jest dłuższy niż 1 rok.

Ze statystyk Urzędu Pracy w Chełmnie wynika, że na terenie powiatu Chełmińskiego największą grupę bezrobotnych stanowią pozostający bez pracy ponad 24 miesięcy. Następną grupą w kolejności są osoby pozostające bez zatrudnienia do 3 miesięcy. Zbliżone w wartościach są grupy osób bezrobotnych w przedziałach pozostawania bez pracy od 3 do 24 m-cy. Najmniejszą ilościowo grupę stanowią bezrobotni nie mający zatrudnienia przez okres 1 miesiąca, i ta właśnie grupa osób jest najbardziej dynamiczna, biorąc pod uwagę aktywność w poszukiwaniu pracy.

Tabela 13 - Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według wieku i czasu pozostawania bez pracy (stan na koniec 2015 r.)

Wiek	Czas pozostawania bez pracy						Razem
	do 1 m-ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	Powyżej 24 m-cy	
18-24 lat	59	143	120	77	79	57	535
25-34 lat	90	176	143	129	116	220	874
35-44 lat	52	144	70	109	99	186	660
45-54 lat	36	134	64	87	88	174	583
55-59 lat	23	62	37	33	54	121	330
Pow. 60 lat	7	27	7	16	17	54	128
Razem	267	686	441	451	453	812	

Źródło: PUP Chełmno

Zespół strategiczny opracowujący w/w dokument wskazał problem bezrobocia jako najważniejszy i najbardziej dotkliwy w obszarze pomocy społecznej. Najliczniejszą grupą

osób na terenie gminy Papowo Biskupie korzystających z pomocy społecznej są właśnie osoby bezrobotne.

Bezrobocie jest jedną z przesłanek do ubiegania się o przyznanie pomocy społecznej wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. W 2016 roku w przypadku 199 rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim udzielił pomocy z tytułu bezrobocia. Pomocą objętych zostało 615 osób w tych rodzinach.

W ankiecie przeprowadzonej w 2017 r. na potrzeby „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Papowo Biskupie na lata 2017- 2026” 75% respondentów z terenu Gminy Papowo Biskupie wskazało bezrobocie jako jeden z trzech głównych problemów społecznych.

Na podstawie przedstawionych danych osób korzystających z pomocy społecznej w GOPS Papowo Biskupie właśnie z powodu bezrobocia w okresie od roku 2012 do 2016 wnioskować można, że problem bezrobocia zakorzeniła się na dobre wśród mieszkańców gminy. Obejmuje statystycznie zbliżoną do siebie ilość rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy socjalnej w poszczególnych latach.

Tabela 14 - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim z tytułu bezrobocia w latach 2012-2016

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	210	671
2013	223	725
2014	238	730
2015	221	682
2016	199	615

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Papowo Biskupie

Bezrobocie przyczynia się do zubożenia materialnego i w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny oraz zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo - wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny.

W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

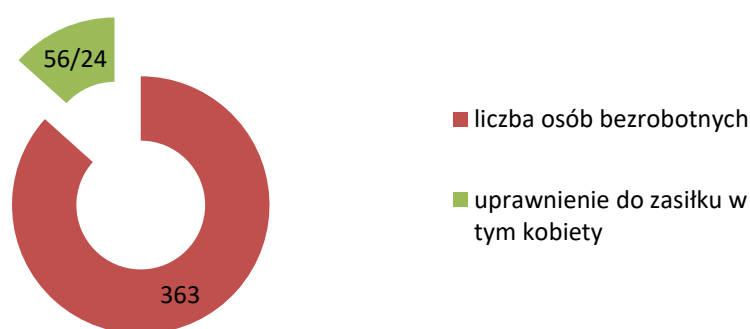
Długotrwałe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Osób bezrobotnych z terenu gminy Papowo Biskupie mogących skorzystać z zasiłku dla bezrobotnych po utracie zatrudnienia jest niewielki odsetek, dlatego w obliczu braku możliwości zarobkowania naturalnym jest w tych rodzinach skorzystanie z pomocy społecznej i proponowanego wsparcia socjalnego.

Na koniec roku 2016 w gminie Papowo Biskupie zarejestrowanych jako bezrobotni było 363 osób z czego tylko 56 uprawnionych było do zasiłku dla bezrobotnych w tym 24 kobiety.

Rysunek 13 - Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu gminy w tym kobiety

Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu gminy w tym kobiety

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Dane dotyczące ilości osób bezrobotnych uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych na terenie gminy Papowo Biskupie nie nastrojają optymistycznie, gdyż ilość tych osób zdecydowanie maleje z roku na rok i zmniejsza się w sposób nieproporcjonalny do ogólnej

liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Taka sytuacja odzwierciedlać się będzie w większych nakładach finansowych na wydatki pomocy społecznej oraz wysokość wypłacanych zasiłków.

Tabela 15 - Osoby uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych w gminie Papowo Biskupie w latach 2012-2016

Rok	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	w tym kobiet
2012	490	143	67
2013	526	116	50
2014	445	81	33
2015	363	61	24
2016	363	56	24

Źródło: PUP Chełmno

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechność „pracy w szarej strefie oraz pracy na czarno”. Obraz zniekształca również migracja ludzi młodych za pracą, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej.

Liczba bezrobotnych w Gminie Papowo Biskupie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie na koniec 2016 roku wynosiła 363 osób. Na koniec 2016 roku pracy nie miało 219 kobiet i 144 mężczyzn. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych znalazły się osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to jest:

- 223 osoby to długotrwale bezrobotni;
- 90 osób posiada co najmniej jedno dziecko do szóstego roku życia;
- 73 osób powyżej 50 roku życia
- 13 to niepełnosprawni.

Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna oraz działania środowiskowe, które przyjmują zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie.

Należy też zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

Bezrobocie jest problemem społecznym, który wiąże się z wieloma aspektami społecznymi. Skutki bezrobocia, szczególnie długotrwałego są dotkliwe nie tylko dla bezrobotnego, ale także dla jego rodziny i całego społeczeństwa.

Długotrwałe bezrobocie powoduje pogorszenie standardu materialnego, dlatego problem bezrobocia wiąże się z problematyką ubóstwa. To z kolei może przyczyniać się do powstawania różnych patologii społecznych: uzależnień, przemocy, przestępczości, problemów opiekuńczo – wychowawczych, rozpadu rodziny, pogorszenia ogólnego stanu zdrowia oraz kondycji psychicznej. Należy dodać, że nawet krótkotrwałe bezrobocie nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych, na środowisko rodzinne.

Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga odpowiednich form oddziaływań pomocy społecznej na bezrobotnych oraz instytucji i organizacji zajmujących się reintegracją zawodową. Instytucją zajmującą się analizowaniem i badaniem rynku pracy, pośrednictwem zawodowym, udzielaniem informacji osobom bezrobotnym jest dla gminy Papowo Biskupie Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie.

Celowe zatem jest aplikowanie o środki i narzędzia pomocne w przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia oraz interdyscyplinarne podejmowanie działań przez kompetentne w tym zakresie instytucje i organizacje.

4.2.2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Niepełnosprawność w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. Niepełnosprawność jest wieloaspektowym zjawiskiem. Znaczącą rolę odgrywa tutaj psychologiczne i społeczne funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny. Optymalny system wsparcia powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym integrację ze środowiskiem, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

- trudną sytuację materialną;
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno -zawodową

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W 2016 roku w Gminie Papowo Biskupie 81 rodzin objętych było wsparciem ośrodka pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Tabela 16 - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w latach 2012 -2016

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	74	194
2013	84	244
2014	73	213
2015	81	204

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Papowo za rok 2014 i 2015

GOPS Papowo Biskupie w realizacji pomocy na rzecz grupy osób niepełnosprawnych udziela wsparcia w formie zasiłków pomocy społecznej, pomocy w formie usług oraz prowadzonej szerokiej pracy socjalnej. Pomoc finansowa kierowana do osób z niepełnosprawnością to w szczególności zasiłki stałe. Udzielane w oparciu o posiadane orzeczenie o niepełnosprawności oraz kryterium dochodowe. W roku 2016 z zasiłków stałych

z GOPS Papowo Biskupie korzystało 48 osób z czego 24 osoby odbierały świadczenie w pełnej wysokości tj. 604 zł miesięcznie. Prócz świadczenia typowego dla osób niepełnosprawnych tj. zasiłku stałego osoby i rodziny w których wystąpił problem niepełnosprawności skorzystać mogły z pomocy w formie zasiłków okresowych, celowych oraz celowych specjalnych. Realizowanych głównie na cele związane z prowadzonym leczeniem i rehabilitacją.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny.

Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnego wsparcia w rehabilitacji, edukacji i życiu społecznym. Dlatego od 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Papowie Biskupim wdrożył pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, których realizatorami są osoby posiadające wysokie kwalifikacje zawodowe przystosowane do pracy z osobami niepełnosprawnymi. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Realizacja zadania pochłania głównie środki finansowe z budżetu państwa ale również środki własne. Usługi specjalistyczne są zadaniem kosztownym średnio jedna godzina wykonanej usługi to koszt 50 zł. Pomoc jednak jest potrzebna i świadczona była w 2014 i 2015 roku w 5 rodzinach, w roku 2016 w 6 rodzinach. Głównie korzystały z niej dzieci niepełnosprawne w związku z zaburzeniami psychicznymi., pomoc udzielana była przez pedagogów specjalnych oraz fizykoterapeutę i logopedę.

Bez wątpienia konieczne jest zapobieganie izolacji oraz marginalizacji życia osób niepełnosprawnych na terenie kraju jak i również Gminy Papowo Biskupie. W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa. Celem pierwszej z nich jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Dużą rolę w realizacji tych zadań powinny odgrywać i odgrywają organizacje pozarządowe. GOPS Papowo Biskupie w wypełnianiu powyższych ról posiłkuje się działaniami organizacji na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu chełmińskiego takich jak: Zakład Doskonalenia Zawodowego w Drzonowie gdzie uczestniczą aktualnie w zajęciach 2 osoby

z terenu gminy, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chełmnie uczestnikami jest także 2 mieszkańców gminy.

W roku 2015 w Chełmnie powstał Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas świadczący usługi dziennego pobytu i szerokiej rehabilitacji osób niepełnosprawnych ze względu na stan zdrowia psychicznego oraz schorzenia neurologiczne. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim do udziału w zajęciach skierował 12 osób z terenu gminy Papowo Biskupie. Świadczona forma pomocy cieszy się dużym uznaniem wśród osób uczestniczących w zajęciach. Uczestnicy zajęć prócz prowadzonej terapii w formie warsztatów zajęciowych mają możliwość pomocy socjalnej oraz materialnej ze strony Caritas.

W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju gminy Stolno od kilku lat Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim bierze udział w organizowanym festynie dla dzieci niepełnosprawnych z terenu powiatu chełmińskiego. Co roku grupa ok. 20 dzieci bierze udział w zorganizowanej zabawie w ramach światowego Dnia Dziecka.

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u liczba osób w wieku emerytalnym wzrosnie z niemal 6,5 miliona w 2010 roku do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju. Struktura wiekowa ludności gminy Papowo Biskupie jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma tutaj miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym kurczeniu się populacji młodszych grup wiekowych. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 17 - Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2016

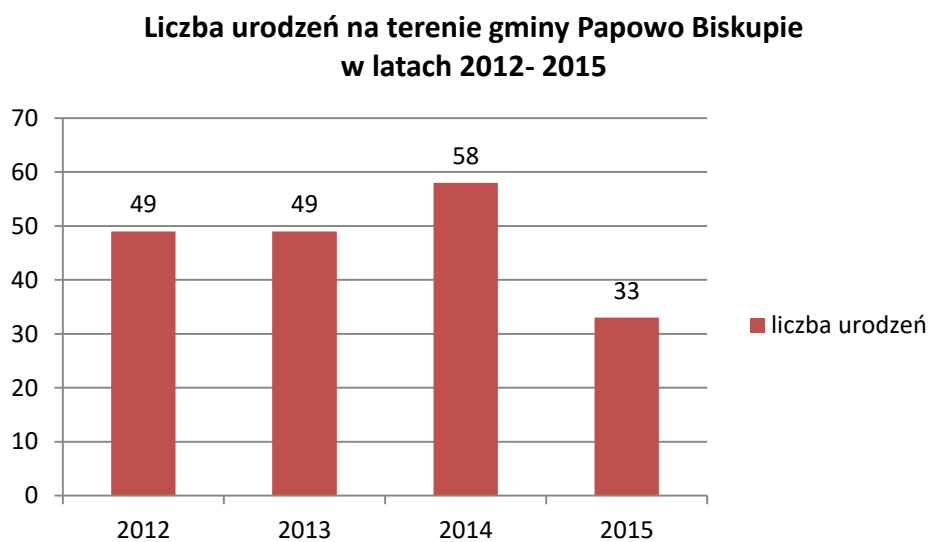
Rok	Liczba ludności gminy	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
2012	4414	633
2013	4356	655
2014	4365	688
2015	4358	711

Źródło: Dane na podstawie GUS

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W latach 2012-2015 wynosił on odpowiednio: 14,34%, 15,04%, 15,77% i 16,31%.

Należy także mieć na uwadze malejącą dzietność rodzin, a z drugiej strony wydłużający się średni okres życia. Na terenie gminy Papowo Biskupie w ostatnich latach urodziło się niestety niewiele dzieci.

Rysunek 14- Liczba urodzeń na terenie Gminy Papowo Biskupie w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Stanowi to dobitne potwierdzenie procesu starzenia się społeczeństwa i jest bardzo niekorzystną przesłanką a zarazem wyzwaniem dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej. Sytuacja ta wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać nasileniu. Osoby starsze są z reguły bardziej narażone na choroby. Wiąże się z tym problem występowania niepełnosprawności i uzależnienia od pomocy innych.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć:

- samotność
- ograniczenie sprawności psychofizycznej i liczne choroby wieku starszego
- pogorszenie sytuacji ekonomicznej

- życie w ubóstwie często w związku z brakiem świadczeń rentowych, emerytalnych
- utrata pozycji społecznej wynikająca często z zakończeniem aktywności zawodowej
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych
- zmiana pełnionych funkcji w rodzinie co powoduje często izolowanie się od innych
- brak koncepcji na nową organizację życia, trudności w kontaktach ze środowiskiem
- groźba śmierci lub utraty bliskich osób
- kłopoty z przystosowaniem się do szybkich zmian cywilizacyjnych i technicznych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim wychodząc na przeciw problemom dotyczących tej grupy osób jest w stanie nieść pomoc w formie zasiłków pieniężnych , pomocy żywnościowej oraz usług. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim były osoby w wieku poprodukcyjnym w ilości: 17 osób w roku 2012, 13 osób w roku 2013, 12 osób w roku 2014 i 16 osób w roku 2016.

Sytuacja ta skłania do poszerzenia oferty usług systemu pomocy społecznej. Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy przez GOPS Papowo Biskupie w roku 2016 dla osób starszych są usługi opiekuńcze przysługujące osobom, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług w miejscu zamieszkania mają na celu zaspokojenie codziennych potrzeb życiowych, opiekę i pielęgnację, zapobiegają utracie kontaktu ze swoim środowiskiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania rozpoczął wiosną 2016r i w tym roku objął taką pomocą 7 rodzin.

Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do innych form pomocy - również instytucjonalnej, z tego też powodu skierowania i opłacanie pobytu w domu pomocy społecznej systematycznie zwiększa poziom wydatków, jakie ponosi gmina na ten cel.

Tabela 18 - Ilość osób umieszczonych w DPS oraz koszt utrzymania

Rok	Ilość osób umieszczonych w DPS	Koszt utrzymania w danym roku
2012	6	118825,00 zł
2013	5	117242,00 zł.
2014	4	99810,00 zł
2015	6	112001,00 zł
2016	5	136417,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS .

GOPS Papowo Biskupie dostrzega także trudną sytuację materialną osób starszych i w podeszłym wieku. Problem ubóstwa występujący na terenie gminy właśnie najczęściej dotyczy grupy osób starszych. Niejednokrotnie do ośrodka pomocy społecznej napływają wnioski osób starszych o pomoc w zaspokojeniu bieżących kosztów utrzymania, pomoc w zakupie leków, bądź dofinansowanie kosztów zakupu opału w okresie zimowym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim nie pozostaje obojętny na tego rodzaju prośby osób starszych stara się rozumieć ich trudne położenie i w miarę możliwości finansowych obejmować pomocą społeczną. Do grupy osób starszych staramy się także dotrzeć z organizowaną na terenie naszej gminy pomocą w formie dystrybucji żywności z programów Unii Europejskiej.

4.2.3 RODZINA I SYTUACJA DZIECKA

4.2.3.1. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

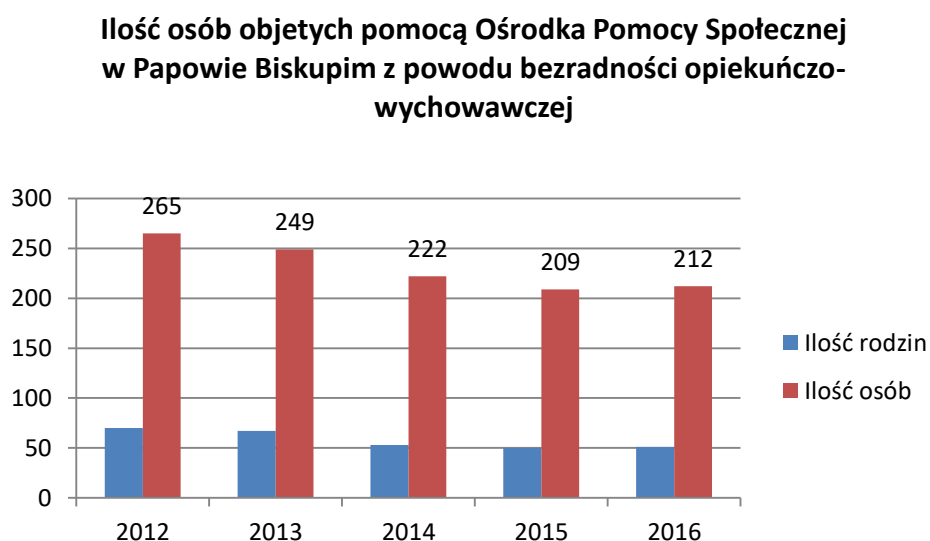
Zaburzona struktura rodziny, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Wiele rodzin klientów pomocy społecznej odznacza się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć

powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą.

Z praktyki pracy socjalnej wynika, że rodziny z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej to takie, które: nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci, nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci, nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami, ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną, wykazują brak umiejętności w załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych- złożenie wniosku, zarejestrowanie do lekarza itp.)

W 2016r. z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym dla rodzin niepełnych i wielodzietnych udzielono pomocy społecznej dla 51 rodzin i 212 osób w tych rodzinach. W przedziale czasowym od roku 2012 do 2016 obserwujemy niewielki spadek ilości rodzin korzystających z pomocy GOPS, których dotyczy ten właśnie problem, a powodem takiej sytuacji mogą być wzrostowe tendencje pomocy finansowej dla rodzin w oparciu o system świadczeń rodzinnych i wprowadzony w roku 2016 program wspierania rodzin Rodzina 500+.

Rysunek 15- Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowo Biskupim z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mając na uwadze trudności rodzin w wypełnianiu swoich ról realizuje następujące zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem:

- rozeznawanie warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży

- przeciwdziałanie bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo wychowawczych
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej
- dożywienie dzieci i młodzieży w szkołach w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich
- pracę socjalną prowadzoną we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym

Znaczną część podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, łamaniu obyczajów, norm i wartości przez dzieci i młodzież. Wszelka pomoc w przypadkach bezradności powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnieniu własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych. Pomoc dziecku i rodzinie jest zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym gminy. Realizacja zadania odbywa się na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.) . Aktualnie zadania wykonywane są także w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Papowo Biskupie na lata 2017 – 2019, którego celem głównym jest zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim zapewnia rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, wsparcie w formie asystenta rodziny, który zatrudniony jest w GOPS Papowo Biskupie od 2013 roku. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Plan pracy z rodziną obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, nie może być to jednak więcej niż 15 rodzin jednocześnie.

Tabela 19 - Ilość rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w okresie 2013 -2016r.

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach
2013	6	27	17
2014	9	38	23
2015	10	32	18
2016	12	48	31

Źródło: Dane za podstawie GOPS

Praca asystenta rodziny opiera się na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania. Częste wyjazdy w teren są niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań asystenta rodziny. Większość całego czasu pracy asystent rodziny spędza w terenie, natomiast pozostały czas pracy przeznaczony jest na współpracę z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia, oraz przygotowywanie i wypełnianie dokumentacji. Asystent rodziny ma nienormowany czas pracy co pozwala na pracę z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim.

Działania realizowane przez asystenta rodziny:

- Pomoc w kierowaniu podopiecznych do specjalistów, psychologa, terapeutów uzależnień.
- Pomoc w rozwiązywaniu trudności finansowych poprzez uregulowanie zadłużeń,
- Kierowanie rodzin do lekarzy i specjalistów w celu poprawienia sytuacji zdrowotnej,
- Pomoc w podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego - porządkowanie mieszkania.
- Integracja rodziny wpływająca na zacieśnienie więzi rodzinnych
- Pomoc w rozwiązywaniu problemów międzyludzkich – dobre relacje z sąsiadami.
- Udzielanie wsparcia dla rodziców mających trudności wychowawcze z dziećmi.

Rodzina może otrzymać wsparcie dzięki funkcjonowaniu instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, poradni psychologiczno -pedagogicznej, poradni rodzinnej. Wspieranie rodziny prowadzone jest z rodziną w formie min. konsultacji, poradnictwa

specjalistycznego, pomocy prawnej, mediacji oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka.

Dla osiągnięcia pozytywnych efektów utrzymywany jest stały kontakt przez asystenta rodziny z placówkami współpracującymi:

- Pracownikami socjalnymi (GOPS Papowo Biskupie)
- Kuratorami społecznymi oraz zawodowymi
- Ośrodkiem Zdrowia
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Pedagogami szkolnymi, nauczycielami
- Dzielnicowy Policji
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Papowie Biskupim

Dla podtrzymania efektów, które zostały wypracowane z rodzinami konieczny jest stały nadzór, a także wsparcie ze strony asystenta w stosunku do rodzin. Dlatego po zrealizowanym planie pracy rodzina nie traci kontaktu z asystentem rodziny i nadal współpracuje gdyż przez pewien czas prowadzony jest monitoring rodziny przez asystenta rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim za pośrednictwem pracowników socjalnych i asystenta rodziny prowadzi rozeznanie i monitoruje w sprawie trudnej sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez stały kontakt i wymianę informacji z placówkami i instytucjami działającymi na terenie gminy. Na każdą sytuację zgłaszanych trudności dotyczących kryzysu dziecka i trudności rodzinnych reagują pracownicy ośrodka pomocy społecznej poprzez kontrole rodziny i prowadzenie dalszego monitoringu sytuacji rodziny w środowisku.

W sytuacji braku możliwości pełnienia funkcji rodzicielskich przez rodzinę , której przyczyny mogą być różnorakie np. śmierć rodziców, patologie społeczne, demoralizacja małoletnich dzieci, Sąd Rodzinny podejmuje decyzję o umieszczeniu dziecka w tzw. pieczy zastępczej. Na terenie gminy Papowo Biskupie również zdarzają się przypadki umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W roku 2016 poza rodziną w systemie pieczy zastępczej z terenu naszej gminy przebywało 5 dzieci. Gmina zobowiązana jest do partycypowania w kosztach utrzymania takich dzieci poza rodziną i w roku 2016 poniosła z tego tytułu koszt 99073,00 zł.

System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli min. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym. W sytuacji, w której dziecko musi opuścić dom rodzinny, winno mu się zapewnić rodzinną opiekę zastępczą i nadal pracować z rodziną, by umożliwić dziecku do niej powrót.

4.2.3.2 KARTA DUŻEJ RODZINY

Rysunek 16 – Wzór Karty Dużej Rodziny

Źródło: <https://www.google.pl/search?q=karta+duzej+rodziny>

Rządowy Program Karta Dużej Rodziny skierowany jest do rodzin wielodzietnych, wychowujących troje i więcej dzieci. Na jego podstawie rodziny mogą nabyć uprawnienia do Karty Dużej Rodziny. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie

rodziny będą mogły korzystać z uprawnień, jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego są na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:

<https://rodzina.gov.pl/duza-rodzina/partnerzy-karty-duzej-rodziny>.

Rodziny mogą korzystać z Karty Dużej Rodziny w punktach oznaczonych wizerunkiem Karty j.w. również w sklepach i punktach usługowych na rynku lokalnym. Przykładowo na terenie gminy Papowo Biskupie Kartą Dużej Rodziny można posługiwać się w Piekarni Jarzab, kartę honoruje Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Chełmży również sklep Intermarche w Chełmnie.

Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Spersonalizowana Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Aby otrzymać Kartę Dużej Rodziny należy złożyć wniosek w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania. Mieszkańcy gminy Papowo Biskupie wnioski mogą składać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Papowie Biskupie. GOPS Papowo Biskupie zajmuje się przyjmowaniem wniosków i wydawaniem Kart Dużej Rodziny z upoważnienia Wójta Gminy Papowo Biskupie od 2014 roku.

GOPS Papowo Biskupie wydał Karty Dużej Rodziny dla mieszkańców gminy w ilościach:

- w 2014 roku – 55 Kart Dużej Rodziny
- w 2015 roku - 93 Karty Dużej Rodziny
- w 2016 roku – 73 Karty Dużej Rodziny

4.2.4 PRZEMOC W RODZINIE

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. przemoc należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc we współczesnym świecie jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Jest ponadto zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym, dlatego aby skutecznie przeciwdziałać przemocy, a tym samym pomagać rodzinom, w których występuje ten problem, potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę.

Pomimo wielu kampanii społecznych oraz działań edukacyjnych w dalszym ciągu wiele osób ma trudności ze zdefiniowaniem i rozpoznaniem przemocy. Większość osób, które nie zajmują się zawodowo problematyką przemocy w rodzinie, kojarzy to zjawisko wyłącznie z brutalną agresją fizyczną. Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji min. placówek opiekuńczo-wychowawczych, ochrony zdrowia, oświaty, pomocy społecznej, instytucji bezpieczeństwa i porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i dlatego działając osobno nie doprowadzimy do zwiększonej jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw oraz wolności.

Na terenie Gminy Papowo Biskupie, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie od kwietnia 2012 funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

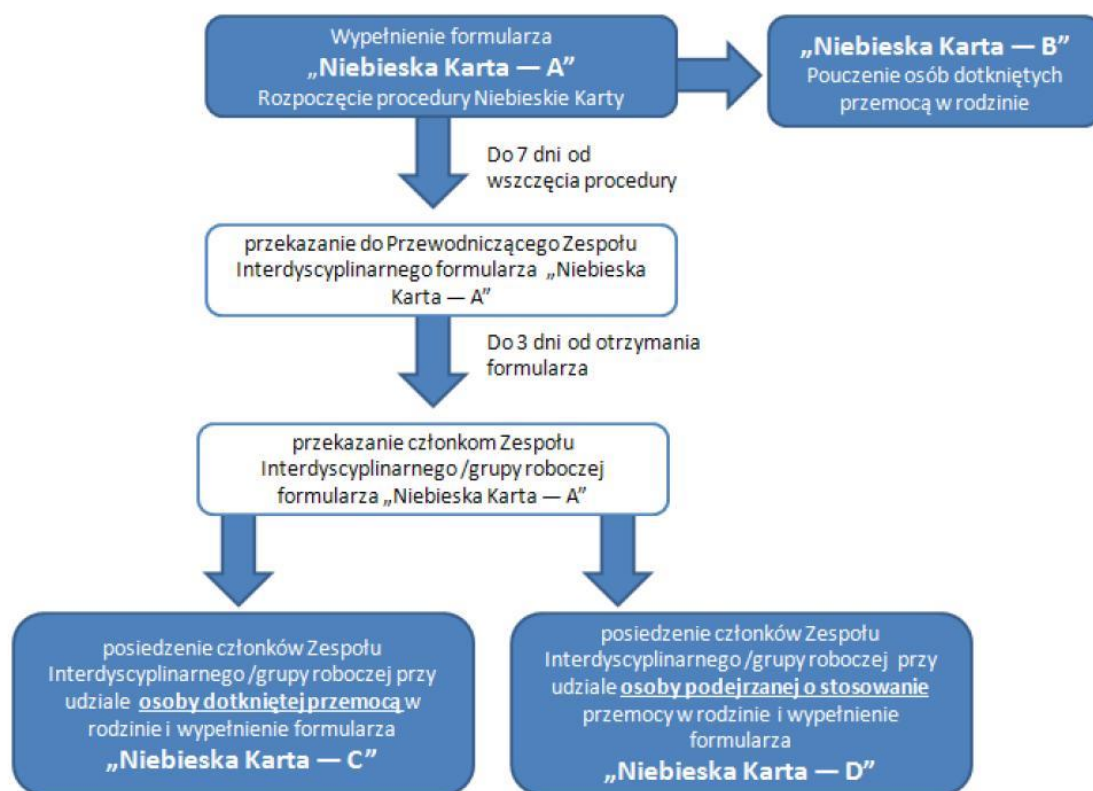
W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Posterunku Policji w Unisławiu - Dzielnicowy Policji
- Oświaty: Szkoły Podstawowej w Dubielnie, Szkoły Podstawowej w Zegartowicach oraz Gimnazjum w Papowie Biskupim
- Zakładu Opieki Zdrowotnej w Papowie Biskupim

Zespół interdyscyplinarny jest elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizował działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016. Obecnie działa opierając się na Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 oraz realizuje procedury zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Rysunek 17 - Procedura „Niebieskie Karty”.

Źródło: <https://www.google.pl/search?q=procedura+nieskiej+karty>

Głównym celem programu jest „zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy”, a skierowany jest do ofiar (w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,

osób starszych i niepełnosprawnych, świadków przemocy), sprawców przemocy, przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą oraz społeczności lokalnej.

Precyzyjne określenie rozmiarów przemocy w rodzinie jest trudne. Dane szacunkowe na podstawie źródeł informacji, takich jak: dane o korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc domową, statystyki Policji - przeprowadzone interwencje, uruchomione procedury „Niebieskie Karty” w pełni nie oddają całego obszaru problemu. Doświadczenie przemocy wywołuje u ofiar lęk i wstyd przed ujawnieniem takich przypadków, dlatego zebrane dane mogą nie odzwierciedlać rzeczywistej skali zjawiska.

Tabela 20 - Ilość osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego

	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość prowadzonych procedur Niebieska Karta	4	8	23	19	12
Ilość osób objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego	19	29	73	25	30
Ilość przekazanych spraw do Prokuratury Rejonowej w Chełmnie	0	1	2	2	3
Ilość zakończonych procedur Niebieska Karta	0	5	14	16	10

Źródło: Dane na podstawie Zespołu Interdyscyplinarnego.

W każdym roku prowadzonej pracy Zespół Interdyscyplinarnej spotyka się w pełnym składzie osobowym nie rzadziej jak raz na kwartał. Spotkania grup roboczych odbywają się częściej w zależności od wymagań aktualnie prowadzonych procedur Niebieskiej Karty. 2016 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 12 spotkań grup roboczych. W trakcie tych spotkań gromadzono i wymieniano informacje na temat przemocy w rodzinie, rozpowszechniano również ulotki promujące i przybliżające problem przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny prowadził postępowania procedury Niebieskiej Karty w stosunku do 12 rodzin. W trakcie roku podjęto decyzję o zakończeniu 10 prowadzonych spraw. W przypadku trzech rodzin Zespół Interdyscyplinarny skierował wnioski do Prokuratury Rejonowej w Chełmnie w sprawie podejrzenia stosowania przemocy domowej. W przypadku 1 rodziny w roku 2016 zapadł wyrok skazujący z art. 207 k.k. W przypadku 3 osób objętych

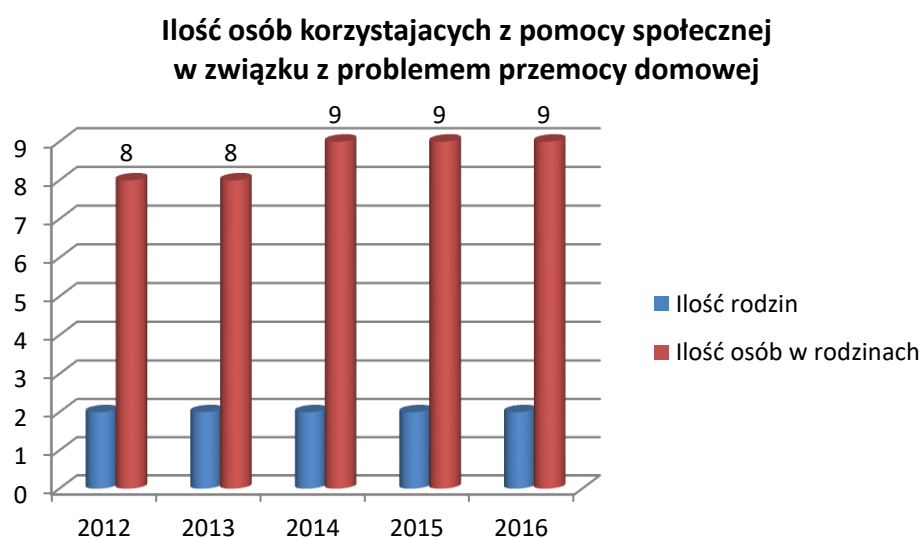
procedurą zapadły decyzje o wykonaniu kary pozbawienia wolności z powodu stosowania przemocy domowej z wcześniejszych wyroków w zawieszeniu. Do dalszego prowadzenia na rok 2017 pozostały procedury NK dotyczące 2 rodzin.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie osoby doznające przemocy, sprawcy przemocy oraz świadkowie przemocy mogą korzystać z bezpłatnej pomocy psychologa i prawnika.

Od momentu powołania Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Papowie Biskupim Przewodniczący Zespoły powoływał grupy robocze, w skład których wchodziłi zawsze przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i Policji w przypadkach przemocy domowej powiązanej z problemem alkoholowym powoływani byli przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych natomiast w przypadkach powoływania grup do pracy z rodzinami w których skład wchodziły dzieci w wieku szkolnym wśród członków grupy roboczej był przedstawiciel oświaty. W spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego udział brał także kurator Sady Rejonowego w Chełmnie.

W związku z przemocą domową istnieje możliwość udzielenia pomocy społecznej z GOPS Papowo Biskupie. Pomoc taką osrodek pomocy społecznej świadczył w następującym wymiarze na przełomie lat 2012-2016

Rysunek 18 – Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w związku z problemem przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

4.2.5 UZALEŻNIENIA

W znaczeniu potocznym uzależnienie rozumiane jest jako nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, a w szczególności: alkoholu, mówimy wtedy o alkoholizmie, narkotyków, gdzie mówimy o narkomanii, leków w przypadku, których mamy do czynienia z lekomanią. w szerszym znaczeniu za osoby uzależnione uważa się także nadużywające gier hazardowych, oglądania telewizji, Internetu, zakupów czy też pracy. Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych oraz nie przyznają się do problemu. Skalę tego problemu na terenie gminy Papowo Biskupie przedstawimy na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Papowo Biskupie oraz osób korzystających z pomocy społecznej GOPS Papowo Biskupie w związku z uzależnieniami. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Papowo Biskupie odbywa się na podstawie Ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Papowie Biskupim w roku 2016 uczestniczyło 4 członków.

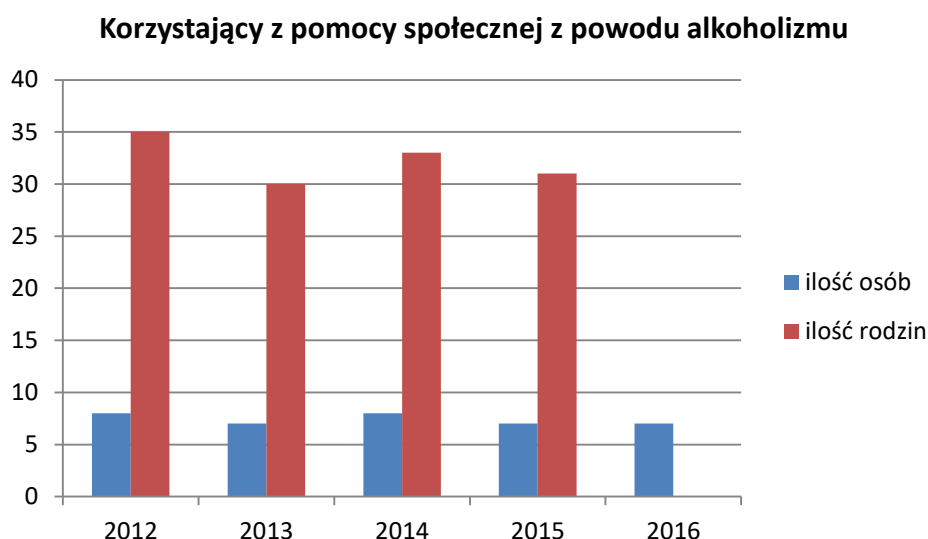
Tabela 21 - Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania	2014	2015	2016
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	8	10	7
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	30	18	19
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia dobrowolnie	25	14	16
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	1	2	3

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Papowie Biskupim

Osoby korzystające z pomocy społecznej GOPS Papowo Biskupie z powodu alkoholizmu na przełomie 2012-2016r. szacowane są w zbliżonych do siebie wartościach w poszczególnych latach. Nie odnotowano przypadków ubiegania się o pomoc społeczną w związku z problemem narkomanii.

Rysunek 19 - Korzystający z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Źródło: Dane GOPS Papowo Biskupie

W związku z przeprowadzonym badaniem ankietowym na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych respondenci dostrzegają problem alkoholizmu jako znaczący na terenie gminy Papowo Biskupie (47,5% badanych), wskazują także na problem alkoholizmu i i narkomanii wśród młodzieży na terenie gminy Papowo Biskupie (57,5% badanych) oraz proponują podejmowanie działań w formie organizowania zajęć uświadamiających o skutkach nałogów oraz monitorowanie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim(32,5% ankietowanych).

5. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO- WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

5.1 WNIOSKI WPLYWAJĄCE Z BADAŃ OPINII SPOŁECZNEJ

Ankieta badawcza opracowana została na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Papowo Biskupie na lata 2017-2026. Jej celem była wnikliwa analiza problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy Papowo Biskupie oraz zapoznanie się z wizją ewentualnych pomysłów rozwiązania tych problemów, które dostrzegają mieszkańcy naszej gminy. Badanie ankietowe posłużyło identyfikacji, określenia przyczyn i skali występujących problemów społecznych oraz wskazania działań jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowanie ich skutków.

W badaniu udział wzięło 40 osób – mieszkańców gminy Papowo Biskupie. Wśród respondentów były 23 kobiety i 17 mężczyzn. Dokładnie połowa badanych mieści się w przedziale wiekowym 31-50 lat – 20 osób, powyżej 50 roku życia – 14 osób. Ankiety wypełniły 2 osoby w wieku do 18 lat i 4 osoby w przedziale wiekowym od 18 do 30 roku życia. Wykształcenie ankietowanych przedstawia się w sposób następujący: 15 osób spośród udzielających odpowiedzi to osoby z wykształceniem wyższym, 8 osób z wykształceniem średnim, 10 osób z zawodowym i 6 osób z wykształceniem podstawowym. Znacząca większość respondentów to osoby pozostające w związku małżeńskim- 28 osób, pozostałych 12 to osoby stanu wolnego w tym rozwodnicy i wdowcy. Wśród ankietowanych większość to przedstawiciele instytucji publicznych -24 osoby, reszta to osoby bezrobotne 5 osób, rolnicy - 5 osób, pracownicy firm prywatnych 3 osoby, uczniowie – 2 osoby, 1 emeryt-rencista. Nikt spośród ankietowanych nie prowadzi własnej działalności gospodarczej.

- Badani wskazały, że największy problem występujący na terenie gminy Papowo Biskupie to bezrobocie – 65% oraz niezaradność życiowa 57,5%, następnie 47,5% alkoholizm, 37,5 % brak opieki instytucjonalnej na terenie gminy, 32,5% bezradność opiekuńczo-wychowawcza.
- Zdecydowanie większość respondentów zauważa konieczność działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jako bardzo ważny cel wymagający pilnej interwencji w takich dziedzinach jak:
 - problemy społeczne rodzin – bardzo ważne 17 osób, 8 osób ważne

- problemy społeczne dzieci i młodzieży – bardzo ważne 11 osób, 11 osób ważne
 - problemy społeczne osób starszych – bardzo ważne 9 osób, 9 osób ważne
 - problemy osób niepełnosprawnych – bardzo ważne 7 osób, 7 osób ważne
 - problemy osób bezrobotnych- bardzo ważne 8 osób, 10 osób ważne
 - problemy w zakresie opieki zdrowotnej – bardzo ważne 9 osób, 10 osób ważne
 - problemy w zakresie edukacji – bardzo ważne 5 osób, 9 osób ważne
 - problemy w zakresie sportu i kultury – bardzo ważne 7 osób, 8 osób ważne
 - problemy w zakresie bezpieczeństwa – bardzo ważne 6 osób, 8 osób ważne
- Ankietowani uważają za konieczny udział w rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących gminy Papowo Biskupie prócz władz lokalnych samych mieszkańców gminy – 22 osoby wskazały taką odpowiedź w zadanym pytaniu. Aktywności i udziału w rozwiązywaniu problemów społecznych oczekuje się także ze strony Policji – 19 ankietowanych, organizacji pozarządowych -14 ankietowanych oraz Kościoła- 8 ankietowanych.
 - Za pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych respondenci w 75% uznali uświadomienie ludziom, że nie są bezradni, aktywizowanie społeczności lokalnej i angażowanie osób do udziału w różnych przedsięwzięciach.
 - Kolejnym istotnym elementem w działaniach na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w opinii ankietowanych jest pozyskiwanie funduszy unijnych na kwestie społeczne oraz organizowanie kursów i szkoleń dla osób dotkniętych problemami społecznymi w tematyce dotyczącej danego problemu – uważa tak 57,5% respondentów.
 - W opinii badanych największym problemem wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy jest brak pozytywnych wzorców i autorytetów oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, odpowiedzi takiej udzieliło odpowiednio 28 i 25 osób spośród ankietowanych. Jako rozwiązanie problemów grupy osób młodzieży ankietowani wskazują tworzenie świetlic i lokali w celu spędzania czasu wolnego oraz budowa i wyposażenie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnienie instruktorów do prowadzenia zajęć z młodzieżą Natomiast dla grupy dzieci stworzenie 8 godzinnej placówki wychowania przedszkolnego.

- Ankietowani zauważają problem osób niepełnosprawnych najczęściej w takich obszarach jak: brak ofert pracy oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Działania mające na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych upatrują w zapewnieniu pełnego dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej oraz wspomaganii w poszukiwaniu miejsc pracy.
- Problemy osób starszych ankietowani dostrzegają głównie w zakresie trudności finansowych oraz braku poczucia przydatności osób starszych rozwiązaniem problemów osób starszych zadaniem respondentów jest podobnie jak w grupie osób niepełnosprawnych pełen dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji oraz pomocy społecznej.
- Bezrobocie jako największy problem społeczny gminy Papowo Biskupie spowodowany jest w opinii ankietowanych głównie niechęcią osób do podejmowania pracy, drugi ważny powód wskazany przez ankietowanych to brak możliwości opieki dla dzieci z chwilą podjęcia pracy. Metodą rozwiązania problemów osób bezrobotnych może być aktywizacja społeczno – zawodowa, szkolenia dotyczące możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wspieranie aktywizacji środowisk wiejskich. W mniejszym stopniu promocja samozatrudnienia.
- 75% spośród ankietowanych zna przypadki bądź słyszało o zjawisku przemocy domowej na terenie gminy Papowo Biskupie. Ankietowani uznali, że przyczyną występowania tego problemu społecznego jest przede wszystkim nieumiejętność rozładowywania własnych emocji oraz nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi. 21 osób wśród ankietowanych uważa, problem bezrobocia za przyczynę przemocy domowej.
Współpraca z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym, zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologa i pedagoga oraz organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży zdaniem ankietowanych jest najskuteczniejszym rozwiązaniem w przypadku problemów uzależnień oraz przemocy domowej.
- Mieszkańcy wypełniający ankiety w 57,5% czują się bezpiecznie na terenie gminy Papowo Biskupie. Brak poczucia bezpieczeństwa wśród 42,5% respondentów powodują takie przyczyny jak: grupy młodzieży zakłócających spokój na ulicach na co wskazało 11 osób wśród badanych, kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego - 8 badanych.

5.2 WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.

- **Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy? (proszę zaznaczyć trzy najważniejsze)**

Tabela 22 – Problemy społeczne na terenie gminy

Nieporadność życiowa	23
Ubóstwo	5
Bezrobocie	26
Alkoholizm	19
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	13
Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego	4
Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami	6
Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	3
Niepełnosprawność członka rodziny	6
Brak opieki instytucjonalnej (np. żłobek, dzienny dom pobytu) dla osób zależnych (dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne)	15

Źródło: Dane z ankiety.

- **Które Pana/Pani zdaniem z wymienionych obszarów problemów społecznych wymagają pilnego rozwiązania – proszę wybrać obszary i oznaczyć numerami wg. skali ważności od 1 do 5 (przy czym nr 1 jest najważniejszy)**

Tabela 23 – Obszary problemów społecznych

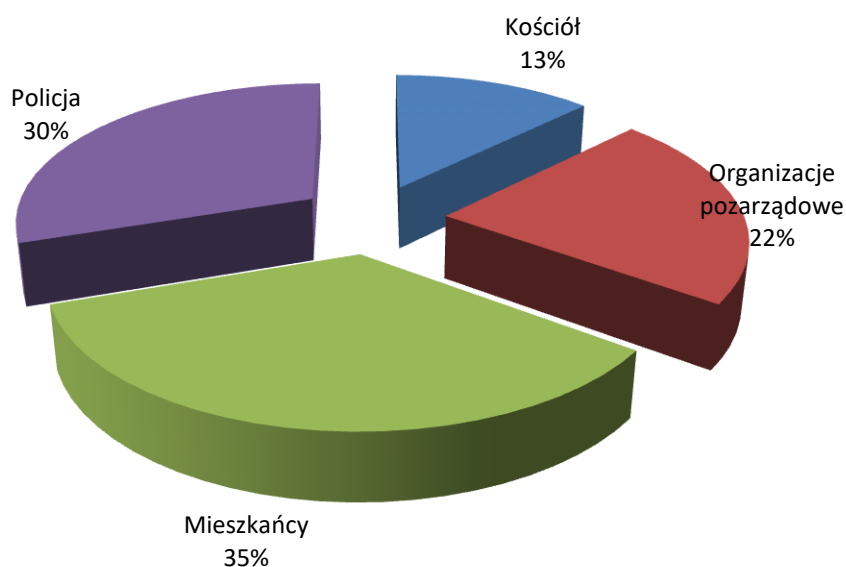
Działania	1 najważniejszy	2 ważniejszy	3 b.ważny	4 ważny	5 mniej ważny
Działania w zakresie problemów społecznych rodzin	17	8	5	3	2
Działania w zakresie problemów społecznych dzieci i młodzieży	11	11	7	4	0

Działania w zakresie problemów społecznych osób starszych	9	9	7	4	5
Działania w zakresie problemów społecznych osób niepełnosprawnych	7	7	10	3	4
Działania w zakresie problemów społecznych osób bezrobotnych	8	10	13	3	1
Działania w zakresie opieki zdrowotnej	9	10	10	5	1
Działania w zakresie edukacji	5	9	7	9	1
Działania w zakresie sportu i kultury	7	8	9	3	3
Działania w zakresie bezpieczeństwa	6	8	11	4	0

Źródło: Dane z ankiety.

- **Kto powinien zdaniem Pani/ Pana oprócz władz lokalnych brać udział w rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie?**

Rysunek 20 – Udział w rozwiązywaniu problemów społecznych

Źródło: Dane z ankiety.

- **Jakie działania gminy mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych? (Proszę o zakreślenie trzech najważniejszych odpowiedzi)**

Tabela 24 – Działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Pozyskiwanie funduszy unijnych na kwestie społeczne	23
Organizowanie kursów i szkoleń dla osób dotkniętych problemami społecznymi w tematyce dotyczącej danego problemu	23
Zwiększenie ilości imprez oraz inicjowanie przedsięwzięć kulturalnych na terenie gminy	15
Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	22
Uświadomienie ludziom, że nie są bezradni, aktywizowanie społeczności lokalnej i angażowanie osób do udziału w różnych przedsięwzięciach	30

Źródło: Dane z ankiety.

- **Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/ Pani za najważniejsze na terenie gminy? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)**

Tabela 25 – Problemy społeczne dzieci i młodzieży.

Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	28
Przemoc domowa	7
Przemoc szkolna	1
Alkohol i narkotyki	23
Papierosy	8
Chuligaństwo	14
Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	25
Niewystarczające działania świetlic szkolnych w zakresie zapewnienia opieki dzieciom w godzinach pozalekcyjnych	14

Źródło: Dne z ankiety.

- **Jakie rozwiązania mogą być odpowiedzią na problemy dzieci i młodzieży? (Proszę o wybranie trzech najważniejszych odpowiedzi)**

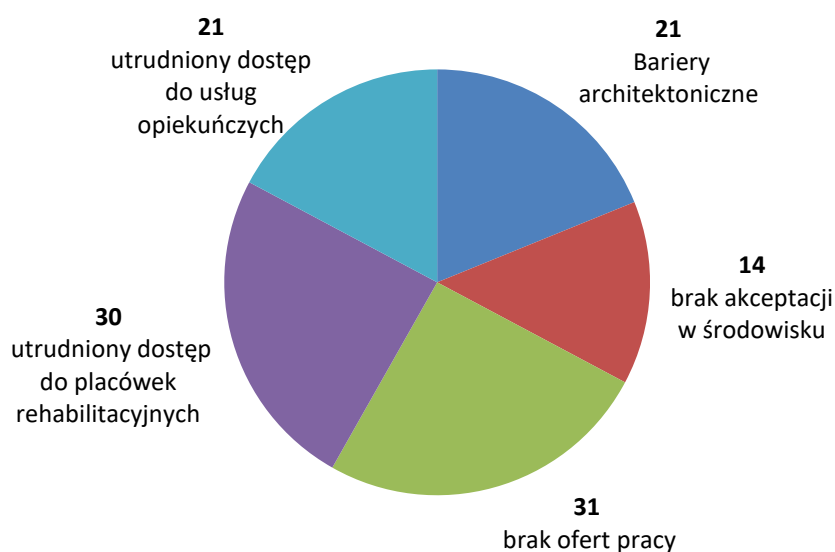
Tabela 26 – Rozwiązania na problemy dzieci i młodzieży.

Tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogła by się spotykać i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia	30
Budowa nowych i wyposażanie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów	20
Organizacja tematycznych kół zainteresowań	8
Organizacja zajęć pozaszkolnych	18
Organizacja zajęć uświadamiających o skutkach nałogów oraz monitowanie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim	13
Zwiększenie miejsc w oddziałach przedszkolnych	6
Stworzenie 8-godzinnej placówki wychowania przedszkolnego	26

Źródło: Dane z ankiet.

- **Jakich problemów według Pani/Pana najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)**

Rysunek 21 – Problemy osób niepełnosprawnych.

Źródło: Dane z ankiety.

- **Jakie Pani/Pana zdaniem działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji na rzecz osób niepełnosprawnych:**

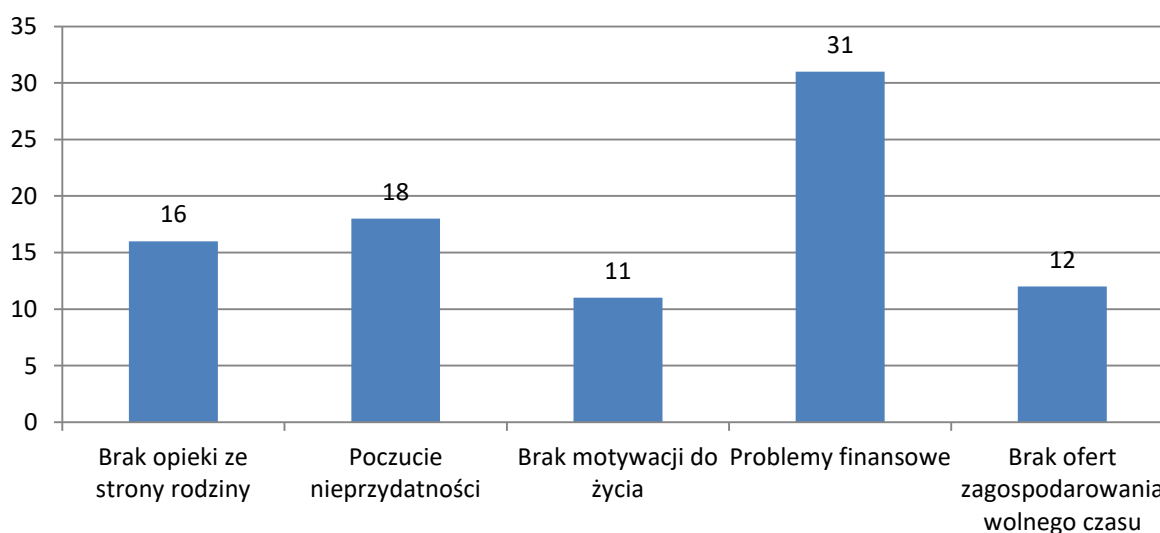
Tabela 27 – Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Likwidacja barier w obiektach infrastruktury miejskiej	21
Wspomaganie w poszukiwaniu miejsc pracy	21
Pełen dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej	31
Zapewnienie równych szans w zakresie dostępu do edukacji, kultury, sportu	14
Inne (jakie?).....	0

Źródło: Dane z ankiety.

- **Jakich problemów według Pani/Pana najczęściej doświadczają osoby starsze?**

Rysunek 22 – Problemy osób starszych.

Źródło. Dane z ankiety

- **Jakie Pani/Pana zdaniem działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji na rzecz osób starszych:**

Tabela 28 – Działania w celu poprawy sytuacji osób starszych.

Profilaktyka zdrowotna dla osób starszych	16
Pełen dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej	31
Organizowanie imprez dla seniorów	16
Uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym, politycznym itd.	16
Inne (jakie?).....	0

Źródło: Dane z ankiety.

- **Jakie Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia w gminie? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)**

Tabela 29 – Główne problemy bezrobocia

Trudna sytuacja na lokalnym rynku	17
Brak opieki nad dziećmi	21
Dyskryminacja ze względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, miejsce zamieszkania, pochodzenie	10
Niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do lokalnych potrzeb	20
Niechęć do podjęcia pracy	31

Tabela 30 źródło: Dane z GUS – Główne problemy bezrobocia.

- **Jakie Pani/Pana zdaniem działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji na rzecz osób bezrobotnych:**

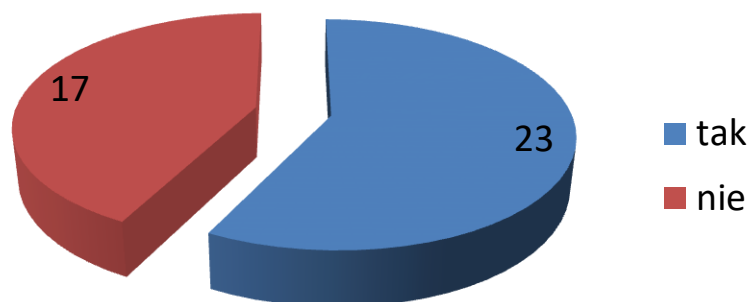
Tabela 31 – Działania Wencłu poprawy sytuacji osób bezrobotnych.

Szkolenia dotyczące możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych	19
Promocja samozatrudnienia	13
Aktywizacja społeczno-zawodowa	20
Wspieranie i aktywizacja środowisk wiejskich	19

Źródło: Dane z ankiety.

- **Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie gminy?**

Rysunek 23 – Bezpieczeństwo na terenie gminy.

Źródło: Dane z ankiet.

- **Jeśli nie, to co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa?**

Tabela 32 – Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa

Grupy młodzieży zakłócającej spokój na ulicach	11
Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, itp.)	6

Kradzieże, włamania, rozboje	2
Kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego	8
Niezadawalająca aktywność policji	7

Źródło: Dane na podstawie ankiet.

- **Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?**

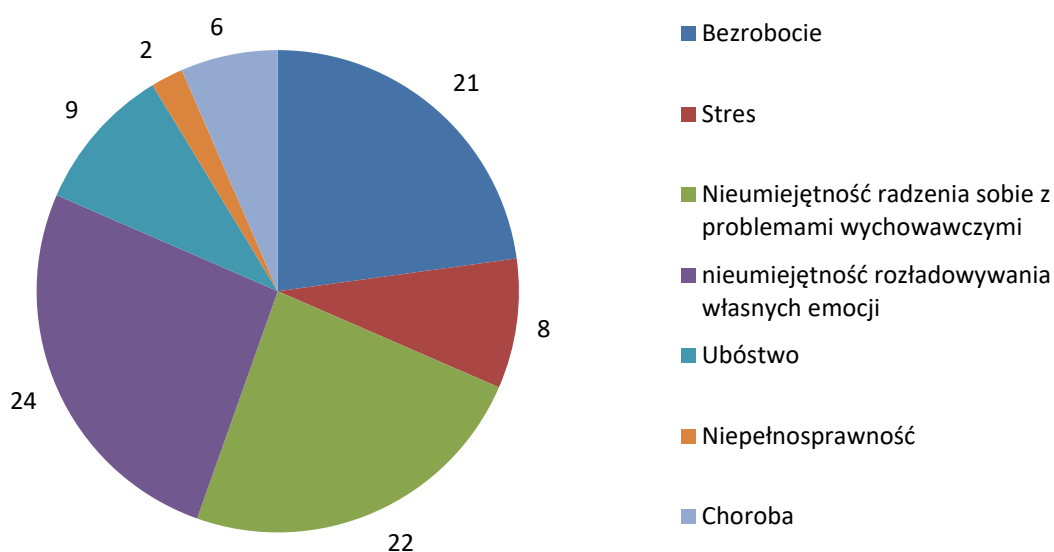
Tabela 33 – Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa

znam takie przypadki	16
nie znam takich przypadków	4
słyszałem o takich przypadkach	15
nie słyszałem o takich przypadkach	7

Źródło: Dane z ankiet.

- **Jakie są Pani/Pana zdaniem przyczyny przemocy domowej?**

Rysunek 24 – Przyczyny przemocy domowej.

Źródło: Dane z ankiet.

- **Jakie Twoim zdaniem rozwiązania są najskuteczniejsze w przypadku problemu alkoholu, narkomanii i przemocy w rodzinie? Proszę wybrać trzy najważniejsze odpowiedzi.**

Tabela 34 – Rozwiązania problemów uzależnień.

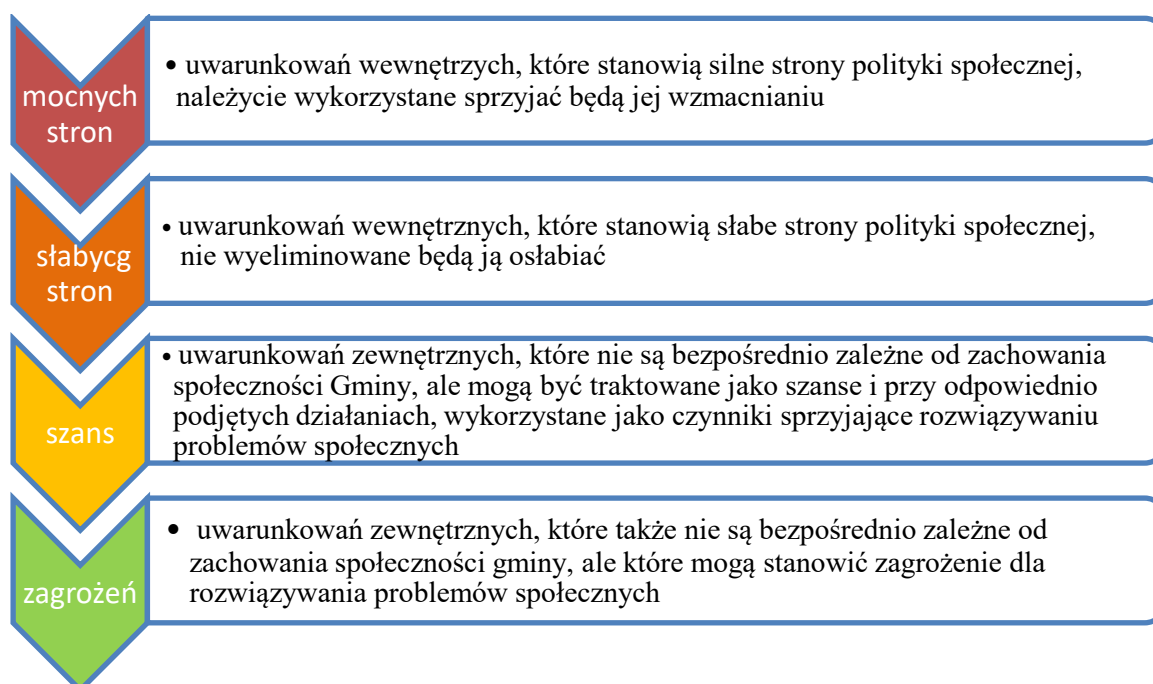
Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	22
Szerzenie oświaty w tym zakresie (kształtowanie świadomości) wśród dzieci, młodzieży i dorosłych	17
Współpraca z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym	28
Udzielanie pomocy (w tym również prawnej)	10
Zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologa i pedagoga	26
Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych	8

Źródło: Dane z ankiet.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

Rysunek 25- Określenie grup czynników analizy SWOT.

Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Wspieranie rodzin, 2. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwa i wykluczeniu społecznemu 3. Niepełnosprawność i osoby starsze.

OBSZAR PRIORYTETOWY I: WSPIERANIE RODZIN	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. ▪ Działania GOPS w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin. ▪ Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych. ▪ Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin.

<p>opiekuńczo-wychowawczych, pomocy rodzinom niepełnym. W zakresie ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin wielodzietnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego- darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników i konsultantów w regionie ▪ Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asysty rodziny. ▪ Realizacja zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2020”. ▪ Współpraca GOPS Papowo Biskupie m.in z placówkami światowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, Caritasem- w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak żłobków ▪ Podstawy roszczeniowe części rodzin korzystających ze wsparcia GOPS. ▪ Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się zróżnicowanie socjale grup społecznych. ▪ Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje ▪ Brak organizacji form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu gminy ▪ Brak pozytywnych wzorców i autorytetów dla dzieci i młodzieży ▪ Przyzwolenie rodziców na używki wśród młodzieży ▪ Niskie kompetencje wychowawcze rodziców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci. ▪ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. ▪ Wprowadzenie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem.. ▪ Realizacja w skali kraju celów strategii: ”Europa 2020” oraz ”Kapitał Ludzkiego 2020”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości. ▪ Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny. ▪ Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinie. ▪ Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne. ▪ Starzenie się społeczeństwa. ▪ Deficyt w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie. ▪ Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających ze wsparcia GOPS.

OBSZAR PRIORYTETOWY II: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej. ▪ Profesjonalne przygotowana i kompetentna kadra. ▪ Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego w gminie i regionie ▪ Zaangażowanie wkład gminy i pracowników GOPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej. ▪ Położenie geograficzne gminy: w niedużej odległości od Strefy Ekonomicznej Łysomice ▪ Działalność klubów seniora, GKWG ▪ Dobre warunki do aktywnego spędzania czasu i rozwijania zainteresowań. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej ▪ Stały poziom rodzin wymagających wsparcia materialnego, pomocowego, opiekuńczego oraz doradczego. ▪ Niezdolność gospodarstw domowych dopokrywania wydatków koniecznych związanych z podstawowymi potrzebami. ▪ Brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi. ▪ Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. ▪ Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, szczególnie długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących ▪ Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania osób o niskiej zdolności do zatrudnienia (osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety). ▪ Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem. ▪ Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca ośrodka pomocy społecznej z instytucjami rynku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych- emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami. ▪ Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież. ▪ Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne ▪ Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością

<p>pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin. ▪ Samozatrudnienie (założenie działalności gospodarczej) jako forma przeciwdziałania bezrobociu 	
---	--

OBSZAR PRIORYTETOWY III: NIEPEŁOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktywność organizacji i instytucji działających na rzecz seniorów. ▪ Działanie na terenie gminy Klubu Seniora przy GOK ▪ Działanie w regionie instytucji na rzecz osób niepełnosprawnych takich jak Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie, Zakład Aktywności Zawodowej Dżonowo, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chełmnie ▪ Realizacja Specjalistycznych Usług Opiekuńczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niewystarczający system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, obciążonych chorobami i starszych. ▪ Brak bazy rehabilitacyjnej ▪ Postawy roszczeniowe utrudniające kompleksowość pomocy ▪ Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. ▪ Trudności z asymilacją społeczną, związane z występującymi barierami społecznymi i architektonicznymi. ▪ Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. ▪ Niewystarczająca liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upowszechnianie informacji dot. Osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw. ▪ Wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. ▪ Wykorzystywanie potencjału ludzi starszych. ▪ Podnoszenie poziomu zaradności mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych. ▪ Kreowanie działań podnoszących 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starzenie się społeczeństwa ▪ Ograniczony rynek pracy- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. ▪ Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmianydemograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. ▪ Zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą/niepełnosprawną na

aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.	instytucje. <ul style="list-style-type: none">▪ Nieodpowiadająca potrzebom osób starszych/niepełnosprawnych infrastruktura techniczna.▪ Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.
--	---

7. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

7.1. WIZJA I MISJA GMINY.

Wizja Gminy to pożądaný obraz przyszłości danej jednostki.

To opis oczekiwanego w przyszłości stanu gospodarki i sytuacji społecznej w roku 2026. Wizja stanowi pewien stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, tj. władze lokalne oraz ich partnerzy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych przewag i szans pojawiających się w otoczeniu.

GMINA PAPOWO BISKUPIE w roku 2026 to miejsce:

- bogate w wielopokoleniowe rodziny szanujące tradycje i więzi,
- gdzie szczególny nacisk kładzie się na opiekę i profilaktykę zdrowotną,
- gdzie prężnie działają służby prewencji: policji i ochotniczej straży pożarnej,
- gdzie w szczególny sposób dba się o ekologię i wykorzystuje się OZE,
- gdzie dba się o seniorów, osoby niepełnosprawne,
- o dużej atrakcyjności inwestycyjnej i aktywności sektora MŚP.

Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku wdrażania strategii osiągnąć. Natomiast wieloszczeblowy układ celów strategicznych określa ogólną orientację działań wspomagających rozwój (wybór drogi), kierunki rozwoju, dziedziny działań i zbiorcze zadania strategiczne określone mianem celów operacyjnych oraz szczegółowe zasady wspierania rozwoju.

Misja – to wyróżniona przyczyna, wiązka celów, która uzasadnia podjęcie działań dla rozwoju polityki społecznej. Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z wartości preferowanych przez tę dziedzinę: postępu społecznego, wzrostu warunków życia i wyrównywania szans. Biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne gminy Papowo Biskupie oraz rolę i znaczenie gminy w regionie deklarację misji władz samorządowych co do kierunków polityki społecznej gminy Papowo Biskupie sformułowano następująco:

**PODNOSZENIE POZIOMU ŻYCIA I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE POPRZEZ
STWARZANIE JEGO MIESZKAŃCOM MOŻLIWOŚCI ROZWOJU ORAZ ZASPAKAJANIE
POTRZEB GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Realizacja misji i związanych z nią celów strategicznych nie jest aktem jednorazowym, ale długotrwałym procesem strategicznym. Mieszkańcy gminy wraz z terytorium, które zamieszkują, tworzą wspólnotę zwaną samorządem terytorialnym. Rolą władz gminy jest działanie na rzecz swojej wspólnoty samorządowej, tj. na rzecz jej mieszkańców. Dobro mieszkańców winno być głównym zamierzeniem każdego organu władzy samorządowej. Trudną rolą zarządzającego jest pogodzenie częstokroć rozbieżnych interesów mieszkańców gminy.

7.2 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNK DZIAŁAŃ I HARMONOGRAM

Określenie działań strategicznych zmierza w kierunku zabezpieczenia potrzeb społecznych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Głównym przesłaniem strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Papowo Biskupie i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

7.2.1 OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin

Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY NR 1
Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną
<p>Grupy docelowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. 3. Osoby uzależnione. 4. Rodziny osob uzależnionych. 5. Dzieci i młodzież . 6. Rodziny, w których występuje przemoc.
CELE OPERACYJNE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej. 2. Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu. 4. Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie. 5. Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych poprzez asystenta rodziny

2. Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia,
3. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług poprzez np. Kartę Dużej Rodziny
4. Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej w regionie
5. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Tworzenie programów, kampanii społecznych i informacyjnych podnoszących kompetencje psychospołeczne rodziców
2. Tworzenie programów podnoszących kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży
3. Systematyczna praca socjalna z rodziną.
4. Organizowanie akcji i kampanii społecznych promujących znaczenie więzi społecznych i rodzinnych
5. Realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji, wypoczynku i rekreacji, kultury i sportu oraz zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin ubogich a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach, żywność z programu POPŻ.
6. Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m. in. : alkohol, narkotyki, temat szkodliwości środków zmieniających świadomość, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, przemoc(która bezpośrednio lub pośrednio może prowadzić do uzależnienia).
7. Rozwijanie i wspieranie programów aktywizujących ideę wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.
8. Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych różnymi dysfunkcjami m. in. stypendia, dopłata do różnych form wypoczynku typu kolonie, wycieczki szkolne.
9. Doskonalenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 3

- 1 Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno krajoznawczych.
2. Udział dzieci i młodzieży w turniejach i rozgrywkach sportowych
3. Prowadzenie zajęć, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 4

1. Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym.

2. Prowadzenie kampanii profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz zapobiegania nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież
3. Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania jej rozwojowi.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 5

1. Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „NIEBIESKIE KARTY”
2. Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy
3. Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.
4. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy
5. Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).
6. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania ciągłe w okresie 2017-2026

REALIZATORZY

Wójt Gminy Papowo Biskupie, Rada Gminy Papowo Biskupie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim, kuratorzy sądowi, GKPiRPA, placówki oświatowe, Caritas, Policja, GOK, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Budżet gminy, budżet GOPS, środki GKPiRPA, środki własne jednostek i organizacji, środki krajowe

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU

- liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną
- liczba asystentów rodziny
- liczba udzielonych świadczeń
- liczba rodzin objętych programem wsparcia
- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny
- liczba udzielonych porad specjalistycznych
- liczba godzin pracy konsultantów
- liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem
- liczba zorganizowanych grup
- liczba zrealizowanych programów
- liczba zorganizowanych spotkań
- liczba rodzin osób korzystających z tej formy pomocy
- liczba dzieci korzystających z programu
- liczba zrealizowanych programów
- liczba uczestników realizowanych programów
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
- liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych
- liczba zorganizowanych akcji, spotkań, prelekcji, konferencji, plakatów, informacje regionalnej prasie, itp.
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
- liczba wolontariuszy
- liczba programów z udziałem wolontariuszy
- liczba dzieci korzystających z programu dożywiania i stypendiów
- liczba posiedzeń zespołów
- liczba posiedzeń grup roboczych
- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych;
- liczba wydanych materiałów promocyjnych
- liczba wykonanych wywiadów środowiskowych w ramach działań monitoringowych
- liczba zakończonych „Niebieskich Kart”
- liczba podmiotów biorących udział w kampaniach
- liczba placówek lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy
- liczba i formy udzielanej pomocy;
- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, konkursach, warsztatach;
- liczba podmiotów prowadzących ww. działania;

CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW

Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

PRZEWIDYWANE EFEKTY, REALIZACJA CELU

Przewidywane efekty:

1. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez: kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny.
2. Tworzenie nowych form pomocy rodzinie.
3. Aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny.
4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.
5. Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom.
6. Poprawa funkcjonowania rodzin.
7. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.
8. Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki.
9. Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.
10. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.
11. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

Uwarunkowania realizacji celu:

Ważnymi czynnikami, które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

7.2.1 OBSZAR PRIORYTETOWY II : Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją

społeczną jest m. in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

CEL STRATEGICZNY NR 2
Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy
Grupy docelowe: 1. Osoby bezrobotne. 2. Rodziny osób bezrobotnych. 3. Środowisko osób bezrobotnych.
CELE OPERACYJNE
1. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne 2. Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1
1. Wspieranie osób bezrobotnych w procesie zmiany (uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez organizowanie szkoleń) 2. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych) 3. Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego 4. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową 5. Podejmowanie współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy (poprzez kontrakt, prace społecznie - użyteczne) na rzecz osób bezrobotnych 6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji .
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2
1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, 2. Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym 3. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2017-2026
REALIZATORZY
Wójt Gminy Papowo Biskupie, Rada Gminy Papowo Biskupie, Gminny Ośrodek Pomocy, Powiatowy Urząd Pracy
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet gminy, budżet GOPS, środki PUP, środki własne jednostek i organizacji, środki krajowe
WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU
<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach • liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)liczba osób objętych oddziaływaniem • liczba udzielonych świadczeń • liczba zorganizowanych akcji - liczba zorganizowanych spotkań, seminariów, konferencji, plakatów itp. • liczba zawartych porozumień pomiędzy GOPS a PUP • liczba osób objęta wsparciem w ramach zawartych porozumień, • liczba osób objętych oddziaływaniem • liczna szkoleń • liczba osób, które znalazły pracę pod wpływem podjętych działań • liczba osób/rodzin objęta wsparciem , • liczba rodzin objętych programem wsparcia
CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW
Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.
PRZEWIDYWANE EFEKTY, REALIZACJA CELU
<p>Przewidywane efekty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa sytuacji materialnej. 2. Poprawa kondycji psychicznej.

3. Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego.
4. Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia.
5. Przekwalifikowanie zawodowe.
6. Nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Uwarunkowania realizacji celu:

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej , edukacji i promocji przedsiębiorczości .
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

7.2.1 OBSZAR PRIORYTETOWY III : Niepełnosprawność i osoby starsze

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna pomimo posiadanych licznych instrumentów pozwalających rozwiązywać problemy społeczne, nie jest w stanie rozwiązać ich wszystkich. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu, które nie pozwoli pogłębiać różnic społeczno – ekonomicznych oraz izolacji grup społecznych.

CEL STRATEGICZNY NR 3

Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej

Grupy docelowe:

1. Ludzie starsi.
2. Osoby niepełnosprawne.
3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.

4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych
CELE OPERACYJNE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych 2. Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych. . 2. Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych. 3. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym. 4. Dobra współpraca z placówkami pogotowia opiekuńczego w rejonie ŚDS, ZAZ,WTZ 5. Zapewnienie opieki i miejsca w pomocy instytucjonalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz w formie usług.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych 2. Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym. 3. Organizowanie i wspieranie różnego typu inicjatyw, mających na celu integrację mieszkańców miejscowości i gminy 4. Wspieranie i inicjowanie spotkań i wyjazdów o charakterze informacyjnym, zawodowym, integracyjnym osób starszych i niepełnosprawnych 5. Wydawanie decyzji w sprawie kierowania do DPS, przyznawanie pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2017-2026
REALIZATORZY

Wójt Gminy Papowo Biskupie, Rada Gminy Papowo Biskupie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, GOK

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Budżet gminy, budżet GOPS, środki PUP, środki własne jednostek i organizacji, środki krajowe

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU

- liczba wprowadzonych usług
- liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych;
- liczba spotkań integracyjno – towarzyskich
- liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych
- liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych;
- liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół
- liczba wolontariuszy , liczba osób objętych pomocą wolontariuszy
- liczba mieszkań socjalnych
- liczba spotkań
- liczba osób – uczestników
- liczba materiałów promocyjnych
- liczba kampanii
- liczba zorganizowanych spotkań
- liczba wyjazdów

CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW

Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

PRZEWIDYWANE EFEKTY, REALIZACJA CELU

Przewidywane efekty:

1. Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem;
2. Wyrównywanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych;
3. Rehabilitacja społeczna;
4. Pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych
5. Zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej;
6. Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia;

Uwarunkowania realizacji celu:

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych

problemów.

2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

7.2.2 ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

Obszar priorytetowy I: Wspieranie rodzin	
Cel strategiczny 1	Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną
Cel operacyjny 1.1	Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej
Cel operacyjny 1.2	Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny 1.3	Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu
Cel operacyjny 1.4	Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie
Cel operacyjny 1.5	Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	
Cel strategiczny 2	Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy
Cel operacyjny 2.1	Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne
Cel operacyjny 2.2	Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców
Obszar priorytetowy III : Niepełnosprawność i osoby starsze	
Cel strategiczny 3	Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej
Cel operacyjny 3.1	Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Cel operacyjny 3.2	Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych

7.3. MONITORING I EWALUACJA WDRAŻANIA STRATEGII

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony systematycznie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

8. PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Papowo Biskupie na lata 2017 – 2026 jest kontynuacją realizacji Strategii na lata 2007 – 2016. Stanowi jednak bardziej kompleksową analizę sytuacji Gminy Papowo Biskupie w aspekcie polityki społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki ich działania. Jako wieloletni dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegółowienia i precyzowania w trakcie okresu wdrożeniowego. Zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań. Niektóre z nich mogą być jednak wykonywane niezależnie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję głównego celu jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Skuteczność realizacji Strategii uzależniona będzie od wielu czynników a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na lokalnym terenie oraz wielkości pozyskanych środków. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie jest szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej. To szansa na uruchomienie procesów aktywizacji społeczności lokalnej, to wreszcie możliwość powołania lokalnych koalicji, i programów społecznych. Wykorzystanie tej szansy leży głównie po stronie samorządu, który może włączyć organizacje społeczne do współdziałania.

Przedstawione w Strategii działania są niezbędne do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, rozwoju mieszkańców gminy oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu, a w perspektywie do realizacji misji: podnoszenie poziomu życia i integracji społecznej w gminie poprzez stwarzanie jego mieszkańcom możliwości rozwoju oraz zaspakajanie potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1- Zabytki na terenie gminy Papowo Biskupie.....	14
Tabela 2 - Zmiany liczby ludności w gminie Papowo Biskupie	16
Tabela 3 - Wskaźnik urodzeń i zgonów	18
Tabela 4 - Saldo migracji na terenie gminy Papowo Biskupie	19
Tabela 5 - Liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych w Gminie Papowo Biskupie. ..	28
Tabela 6 - Kadra pedagogiczna placówek oświatowych	29
Tabela 7 - Liczba osób korzystających z pomocy GOPS Papowo Biskupie w okresie 2012-2016r.	39
Tabela 8 - Powody udzielenia pomocy społecznej przez GOPS Papowo Biskupie w roku 2016	41
Tabela 9- Udzielona pomoc i jej finansowanie.....	44
Tabela 10 - Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS Papowo Biskupie w latach 2014-2016.....	45
Tabela 11- Liczba osób korzystających i koszt programu "Dożywiania" w latach 2013-2016.....	45
Tabela 12 - Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej	48
Tabela 13 - Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według wieku i czasu pozostawania bez pracy (stan na koniec 2015 r.).....	49
Tabela 14 - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowie Biskupim z tytułu bezrobocia w latach 2012-2016	50
Tabela 15 - Osoby uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych w gminie Papowo Biskupie w latach 2012-2016	52
Tabela 16 - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w latach 2012 -2016	54
Tabela 17 - Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2016	56
Tabela 18 - Ilość osób umieszczonych w DPS oraz koszt utrzymania.....	59
Tabela 19 - Ilość rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w okresie 2013 -2016r.	62
Tabela 20 - Ilość osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.....	68
Tabela 21 - Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	70
Tabela 22 – Problemy społeczne na terenie gminy.....	75
Tabela 23 – Obszary problemów społecznych	75
Tabela 24 – Działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.....	77
Tabela 25 – Problemy społeczne dzieci i młodzieży.....	77
Tabela 26 – Rozwiązania na problemy dzieci i młodzieży.....	78
Tabela 27 – Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	79
Tabela 28 – Działania w celu poprawy sytuacji osób starszych.	80
Tabela 29 – Główne problemy bezrobocia.....	80
Tabela 29różdło: Dane z GUS – Główne problemy bezrobocia.	80
Tabela 30 – Działania Wencłu poprawy sytuacji osób bezrobotnych.	81
Tabela 31 – Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa.....	81
Tabela 31 – Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa.....	82
Tabela 33 – Rozwiązania problemów uzależnień.....	83

SPIS WYKRESÓW

Rysunek 1 – Położenie Gminy Papowo Biskupie na tle powiatu chełmińskiego.....	12
Rysunek 2- Obszar Gminy Papowo Biskupie	13
Rysunek 3 - Rozkład mieszkańców gminy Papowo Biskupie wg miejscowości.....	15
Rysunek 4 - Zmiana liczby mieszkańców w gminie Papowo Biskupie	16
Rysunek 4 - Zmiana liczby mieszkańców w gminie Papowo Biskupie	17
Rysunek 6 - Ruch naturalny ludności w gminie Papowo Biskupie	18
Rysunek 7 - Struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminie Papowo Biskupie.....	20
Rysunek 8 - Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Papowo Biskupie	20
Rysunek 9 - Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Papowo Biskupie w okresie 2012-2016r. .	40
Rysunek 10 - Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie osób objętych pomocą w roku 2016.	42
Rysunek 10 - Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	42
Rysunek 11- Grypy osób objęte pomocą społeczną na terenie Gminy Papowo Biskupie	43
Rysunek 12 - Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu gminy w tym kobiety	51
Rysunek 13- Liczba urodzeń na terenie Gminy Papowo Biskupie w latach 2012-2015	57
Rysunek 14- Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Papowo Biskupim z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej	60
Rysunek 15 – Wzór Karty Dużej Rodziny	64
Rysunek 16 - Procedura „Niebieskie Karty”.	67
Rysunek 17 – Ilość osob korzystających z pomocy społecznej w związku z problemem przemocy domowej.....	69
Rysunek 18 - Korzystający z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	71
Rysunek 19 – Udział w rozwiązywaniu problemów społecznych	76
Rysunek 20 – Problemy osób niepełnosprawnych.....	78
Rysunek 21 – Problemy osób starszych.	79
Rysunek 22 – Bezpieczeństwo na terenie gminy.	81
Rysunek 23 – Przyczyny przemocy domowej.....	82
Rysunek 24- Określenie grup czynników analizy SWOT.....	84

Uzasadnienie do Uchwały Nr XXIV/143/17

Rady Gminy Papowo Biskupie

z dnia 26 czerwca 2017 r.

Przedstawiony projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2017-2026 został opracowany na podstawie art.17 ust 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Działania zaplanowane w dokumencie są kontynuacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Papowo Biskupie na lata 2008-2016 kierowane do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych lub zagrożonych tym zjawiskiem.